

Новини ▶ 7
Очакваме
1 млрд. лв. от
приватизация

Постъпленията ще дойдат
най-вече от продажбата на
Булгартабак, каза преми-
ерът Бойко Борисов

Интервю ▶ 8-9

EVN Bulgaria
влага 146 млн.
лв. в мрежата

▶ Йорг Золфелнер, регионален
мениджър на EVN Bulgaria

Свят ▶ 10
Бюджетните
кризи са във
фокуса на Г-7

Финансовите министри на
седемте най-развити дър-
жави предпочитат да не из-
теглят мерките за стимули-
ране на икономиката

Инвеститор ▶ 15
И КТБ ще
разпродава активи
на Ален мак АД

Компанията трябва да
плати предсрочно 5.64
млн. EUR по двете обли-
гационни емисии

News in English ▶ 11

цена 1.50 лева

pari.bg
Пари

Понеделник

8 февруари 2010, брой 25 (4836)

USD/BGN: 1.42855

▲ +1.14%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.36910

▼ -1.13%

Българска народна банка

Sofix: 436.53

▼ -1.10%

Българска фондова борса

BG40: 120.02

▲ +0.24%

Българска фондова борса

Иде бум на придобивания

Най-много сделки се очакват в хранителната промишленост и бързооборотните стоки. В България работната ръка е евтина, а данъчното бреме е най-ниското в Европа, което предизвиква интереса на чужди компании, каза Валери Петров, управляващ съдружник във фонд Bancroft ▶ 4-5

Коментар ▶ 3

Да не се правим
на умряла лисица
за мутантите

Депутатите подготвят
почвата за инвазия на
чужди сортове мутанти
по нашите полета, след
като ще забраняват
български научни опити
върху ГМО

Новини ▶ 6

Трейс с
най-ниска цена
за Тракия

Трейс Груп и СК 13 хол-
динг, предложили най-
ниската оферта за лот 2 на
магистрала Тракия - 137
868 000 лв. От ведомството
на Плевнелиев ще поискат
фирмата да обоснове цената

Новини ▶ 7

Ограничават
бройката
на казината

И аз, и кабинетът не ис-
каме казина на ъгъла на
всеки блок, където нашите
деца отиват и се пристраст-
яват, каза Симеон Дянков

Интервю ▶ 20

Сега е изгодно
да се наемат висши
мениджъри

Не е достатъчно да си за-
вършил в чужбина, за да
си намериш топмениджър-
ско място, казва Мария
Шишкова

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш
Кирил Домусчиев

Председателят на УС на Параходство Български морски флот Кирил Домусчиев има от какво да бъде доволен тези дни. Независимо от кризата и от трудната ситуация, в която се намира морският ни флот, параходството прави планове да обслужва нови фериботни линии между България и Турция. Транспортните министри на двете държави вече договориха конкретни стъпки за откриването им.

Губещ
Хосе Луис Сапатеро

Испанският премиер е притеснен от това, че икономиката на страната се е свила драстично, показва анализ на Испанската централна банка. Брутният вътрешен продукт е намалал с 0.1% за период на тримесечна база и с 3.1% на годишна база. Нивото на безработица в Испания е едно от най-високите в еврозоната.

Мнения

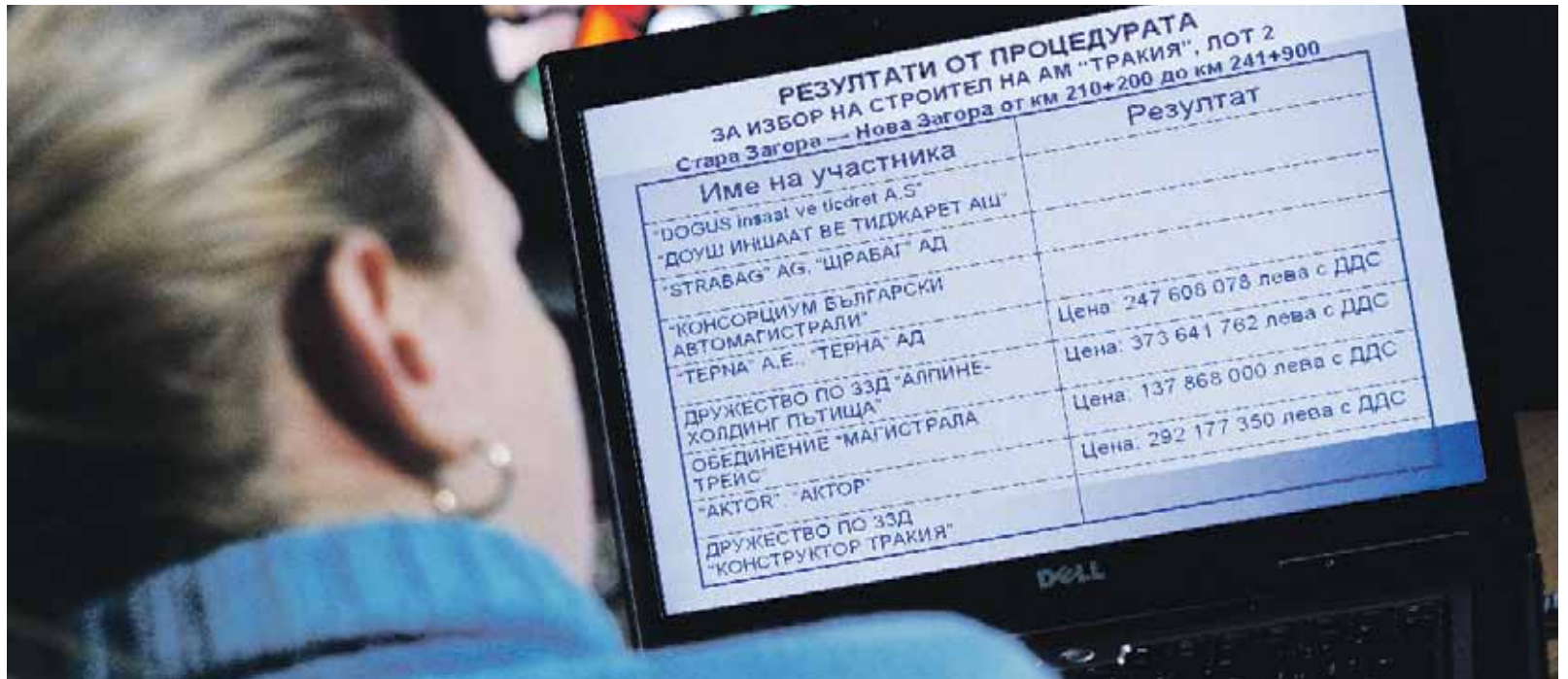
► **Добре е, когато** инфраструктурните проекти наистина започват да тръгват, макар и с такова закъснение. Остава само заложените през следващите години планове на правителството наистина да се реализират, за да може все пак през 2012 г. да се возим удобно и бързо до морето.

Красимир Ненов

► **Магистрала Тракия** наистина се превърна в нарицателно име за това как не трябва да се изгражда модерен европейски аутобан. Сега има шансове ситуацията да се промени. Не трябва обаче да се изживяваме като най-добрите, а да гоним всекидневно качествено и в срок изпълнение. Без това едва ли ще може да разчитаме, че ще имаме европейски магистралаи скоро.

Степа Анева

Коментар

► Драстичните разлики в цените на офертите за лот 2 на Тракия изненадаха дори изборната комисия

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Магистрала Тракия ще бъде най-евтина в Европа, но дали?

Ценовите оферти на кандидатите да строят лот 2 на автомагистрала Тракия този път успяха да изненадат всички, дори и самия регионален министър Росен Плевнелиев. С огромните разлики в предложенията на участниците, допуснати до този етап на процедурата. Аз съм шокиран от тези драстични разлики, коментира министърът. Разликата между най-ниската и най-високата оферта е почти три пъти. Изненада беше и най-ниската оферта, която е 137.8 млн. лв. Излиза, че 1 км от магистралата ще струва 2 млн. EUR. В същото време предварително планираният бюджет за 1 км от Тракия е 3 млн. EUR.

Ако фирмата, предложила тази цена - обединение Магистрала Трейс, успее наистина да обоснове пред изборната комисия, че парите ще стигнат, за да построи качествено и в срок аутобана, добре. Така ще имаме една от най-евтините магистралаи в Европа. Според самия Росен Плевнелиев километър от гръцката Виа Игнатия е струвал 6.5 млн. EUR, километър от хърватските магистралаи излизал между 6 и 8 млн. EUR, а в германската провинция Бавария цената не

Илиана Тончева,
itoncheva@pari.bg

„**Драстичните разлики в цените на офертите за лот 2 на аутобана може да ни изиграят лоша шега**“

пада по-ниско от 9 млн. EUR.

Ще имаме ли обаче изобщо магистрала?

Резултатите от първия етап на процедурата за избор на изпълнител за отсечката от Стара Загора - Нова Загора постави сериозни въпроси. Първо, все още основният критерий, който определя избора, остава най-ниската предложена цена. В този случай тази цена е прекалено ниска, дори под 30% спрямо офертите на останалите участници, допуснати на този етап от конкурса, коментират експерти в строителния бранш. Според тях така процедурата може да зацikli още в началото, защото всяко решение на комисията по избор на изпълнител ще се гледа под лупа не само от останалите кандидати, но и от Брюксел, ако се стигне до одобрение. Това е прекалено голяма отговорност, която не всеки ще се нагърби да поеме.

Ако пък офертата не бъде одобрена и за победител бъде избрана една от следващите две компании, може да се озовем в още по-трудна ситуация. Другите две фирми, предложили изгодни

цени, са гръцките Актор и Терпа, които обаче са пред процедура по сливане. Това може да се разглежда като конфликт на интереси и също да не бъде подкрепено от комисията. Остава само още една оферта, която обаче пък е прекалено висока, над 370 млн. лв. Едва ли нашите институции ще разрешат подобно разточителство, още повече че вече беше заявено от всички, че за всяко евро ще се търси обосновка за какво се харчи. Така е много вероятно да се върнем в първоначалната точка, нов търг и ново отлагане на строежа.

Остава все пак да се надяваме, че няма да се стигне дотам, че фирмата, предложила най-ниската цена, да докаже, че може да се справи в рамките на този бюджет, и нейните аргументи да бъдат приети. Както и да се стигне дотам, че останалите участници в процедурата, които бяха отстранени от конкурса, няма да обжалват, което ще забави доизграждането на тези 115 км от магистрала Тракия, които се оказаха непосилни цели осем години за не едно и две правителства.

pari.bg Топ 3

1 Синдикатите обжалваха решението за ликвидация на Кремиковци. Премиерът Бойко Борисов обеща да обсъди запазването на производствата в комбината.

2 Българската магистрала е странно евтина. Около 3 млн. EUR на километър трябва да струва отсечката между Стара Загора и Нова Загора според държавните разчети.

3 Опозицията даде отпор на раздържавяването на болниците.

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg;
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп АД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802;
e-mail lapostolova@pari.bg
ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Стефан НЕДЕЛЧЕВ
4395802;
e-mail snedelchev@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851;
e-mail satanasova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
1 зам. главен редактор
Георги АНДРЕЕВ - 4395825
Зам. главен редактор
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
Нюз редактор
Димитър ДЖЕНЕВ - 4395846
Отговорен редактор
Евгени ГАВРИЛОВ - 4395845
ИНВЕСТИТОР
Мирослав ИВАНОВ - 4395867
МЕЖДУНАРОДНИ ПАЗАРИ
Биляна ВАЧЕВА - 4395866

БИЗНЕС
Мила КИСЬОВА - 4395863
МОЯТ БИЗНЕС
Светлана ЖЕЛЕВА - 4395871
НЕДВИЖИМИ ИМОТИ
Красимира ЯНЕВА - 4395863
УИКЕНД
Боряна НИКОЛАЕВА - 4395857
ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891,
факс 4395826

КОРЕСПОНДЕНТИ
Бургас
Евгения ЖОРДЖЕВА - 0884 987 487
Велико Търново
Емилия ГУГОВА - 062/6776 54
Плевен
Ангел АТАНАСОВ - 0887 810 542
Пловдив
Михаил ВАНЧЕВ - 0889 623 679
Русе
Румен НИКОЛАЕВ - 0888 748 218

Стара Загора
Сашка ПАНАЙОТОВА - 0883 342 119
Добрич
Мария ДОБРЕВА - 0888 148 060
Перник
Мария ВАСИЛЕВА - 0888 213 804
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
Дарина ДИМОВА - 439 5840
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

Констатация

” Нито една от мерките, които е предприело правителството, не вкарва пари в реалната икономика, а точно обратното

► Антон Кутев, genymam от БСП

Число на деня

1198

► са съкратените държавни служители от началото на управлението на ГЕРБ

Коментар

ГЕРБ да не се прави на умряла лисица за мутантите

ГЕРБ буквално се направи на умряла лисица с йезуитската идея да наложи мораториум за лабораторно отглеждане на ГМО. По този начин те въвеждат гражданите в абсолютно заблуждение, че са възпрепятствали отглеждането на ГМО в страната. Истината е съвсем друга. С идеята за този мораториум те постигат няколко цели. Хвърлят прах в очите на хората и си правят героичен пиар на борци срещу злото. Но най-лошото е, че ще възпрепятстват провеждането на научни изследвания. Последното е особено опасно и бих казала, примитивно

Светлана Трифоновска
strifonovska@pari.bg

” Депутатите май подготвят почвата за инвазия на чужди сортове мутанти по нашите полета, след като ще забраняват български научни опити върху ГМО

като решение, защото обрича страната на липса на свежа и актуална информация по отношение на ГМО, като се има предвид, че лабораторни изследвания се провеждат в цял свят.

Пет години мораториум означава, че няма да остане учен, който да е в час с проблема, заплашващ да се разраства все повече. Във времето, когато информацията е най-скъпото нещо, да обречеш нацията си на невежество сочи две неща. Или означава, че не познаваш принципите, които гарантират националната сигурност,

или че служиш на чужди корпоративни интереси, защото най-големите страни в света не само отглеждат ГМО, но и правят непрекъснати изследвания. А как България ще отговори на подобни провокации и заплахи, идващи отвън, ако няма адекватни учени, които да знаят за какво става въпрос.

И още нещо. Дори и на първолиците в държавата им стана ясно, че изходът от казуса ГМО не е в това дали ще падне тоталната забрана. Така не се решава въпросът, защото и без това в ЕС е забранено отглеждането. Това,

което ние трябва да направим, е да измислим такива правила, че който и да поиска в бъдеще да отглежда мутанти, да няма икономическа изгода от това. Едно от тези решения е искането да се върне в текстовете на бъдещия нов закон 30-километровата буферна зона около Natura 2000. Стане ли това, няма да има фермер, който да се хване да отглежда ГМО, защото няма да има никаква полза. Парцелите ще бъдат толкова малки, че няма да има смисъл да прави каквато и да било инвестиция.

Точно това обаче управляващите пра-

вят всичко възможно да избегнат. Кой знае още какви популистки врътки ще насътворят, докато проектът влезе на второ четене в зала. Само и само да отклонят обществената будност от същината на проблема. И още - има нещо много подозрително в тази позиция, която веднага трябва да ни накара да застанем нащрек. Дали пък не се подготвя почвата да се отглеждат чужди сортове мутанти на наша територия, след като депутатите се канят йезуитски да въведат забраната за български научни изследвания върху ГМО?!

Състезание

► Над 60 участници спориха за купата на Citroen на 47-ото държавно първенство по ски и сноуборд за журналисти, което се проведе този уикенд на Боровец. Колегата ни Вихър Ласков остана на пета позиция

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

pari.bg Реплики

► Оптимизъм у управляващите не липсва. Остава и да е подплатен с реални действия. Но защо ли това не винаги се получава. За пореден път. За пореден път се питаме защо нямаме поне една европейска магистрала. Къде отидоха средствата, определени за нейното построяване. И не получаваме отговор. Както и че няма осъдени - за безхаберие и за

харченето на държавни, сиреч на наши пари. Отвсякъде ни предупрежда, че няма ваши и наши, а има само европейски пари. Но ние някак си не си вземаме поука. Въпреки че ако и сега не го направим, вече няма какво повече да губим. ЕС има други приоритети за периода след 2014 г. А дребните ни балкански номера никак не минават.

Тодор Кънев

Твоята лична банка

Райфайзен
БАНК

Когато изграждаш връзка.
Ние сме до теб.

Raiffeisen

Задава се нова вълна придобивания през

Общо 15 големи сделки по смяна на собствеността са сключени миналата година у нас

През миналата година у нас са сключени 15 големи сделки по сливания или придобивания, или т.нар. M&A (Merger and Acquisition). Това показва проучване на в. Пари. Сред тях ще се запомнят договорите за Корпоративна търговска банка, Девин, Уника България, СИБАНК, Авто Юнион център, Кейбълтел и Евроком, Каменица, Горна баня и др. (виж таблицата).

Има и много малки сделки, които не са станали публично достояние, каза за в. Пари управляващият директор на Райфайзен инвестмънт Ивайло Господинов. Според него тази година ще има сериозно раздвижване на сектора на сливанията и придобиванията у нас. По думите му голяма част от фирмите изпитват финансови затруднения и тъй като банковото кредитиране е силно ограничено, те ще търсят свеж ресурс. Някои фирми ще станат собственици на чужди компании, другите може да продадат част от капитала си на фондове за дялово инвестиране, коментираха анализатори.

Разминаване

През 2009 г. у нас, а и в све-

Биляна Вачева
bvacheva@pari.bg

товен мащаб се сключиха много по-малко сделки, тъй като купувачите искаха да придобият дял в дадена компания на много ниска цена, а продавачите искаха да се продадат по-скъпо, обясни изпълнителният директор на Кей Би Си Секюритис Илиян Скарлатов. Това разминаване в очакванията беше предпоставка да не се сключат много сделки, уточни той. По думите му сега се наблюдава отрезвяване в целия сектор, свързан със сливанията и придобиванията. Скарлатов твърди, че някои фирми ще предпочетат да продадат част от капитала си, тъй като вече са изчерпали финансовите буфери, с които разполагат. Най-сериозно раздвижване се очаква в автомобилостроенето, хранителната промишленост, бързооборотните стоки, каза още шефът на Кей

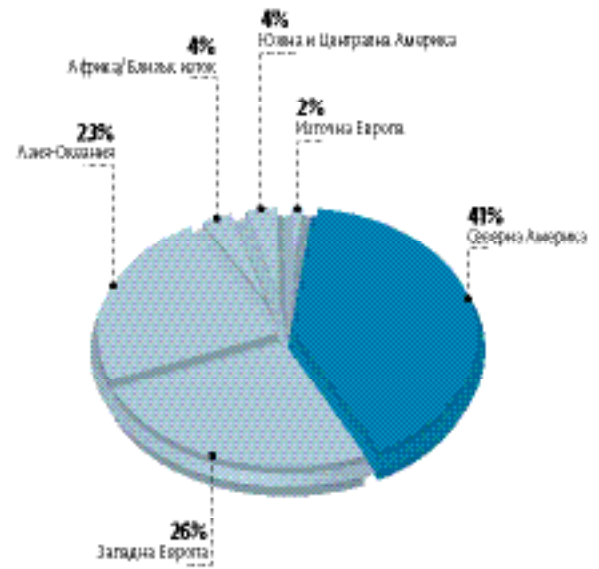
Би Си Секюритис.

Глобален план

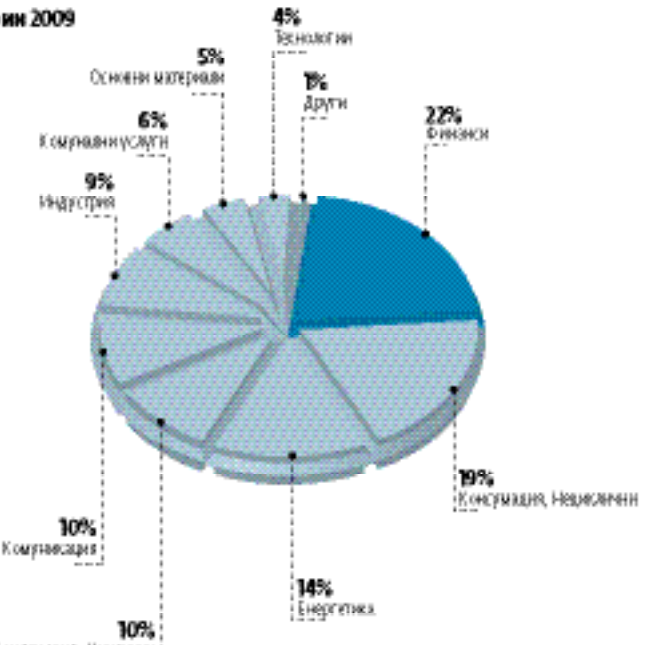
През миналата година обемите на сделките по придобивания и сливания в глобален мащаб са намалели с 27% в сравнение с 2008 г., става ясно от доклад на Mergermarket. Интересното е, че последното тримесечие на 2009 е най-доброто от 2008 г. с общо 2523 сключени сделки за 626.8 млрд. USD. През това тримесечие придобиванията са отбелязали 90% ръст в сравнение с третото тримесечие на миналата година.

Впечатление правят и малкото на брой, но големи по обеми сделки. Най-голяма сделка по придобиване за 2009 г. е покупката на фармацевтичната компания Wyeth от гиганта Pfizer за 63 млрд. USD. Друга знакова транзакция е продажбата на 14.10% от Royal Bank of Scotland за близо 43 млрд. USD. Една от най-очакваните сделки е и придобиването на британската Cadbury от американския гигант Kraft Foods. Заради кризата някои фирми успяха да придобият компании, които са фалирали или пък изпитват финансови затруднения.

Общ обем по региони 2009

Общ обем по индустрии 2009

Равносметка Кои са уроците от кризата?

► Уроците от кризата са много и още не са свършили, каза Валери Петров. Най-важният урок поне за мен е, че здравият разум нито за миг не трябва да ни напуска. Когато виждаме, че нещо расте извън чисто практичната бизнес логика, трябва сериозно да се замислим дали

да участваме в наддаването за цената, допълни Петров. По думите му в противен случай всичко се превръща в хазарт. Кризата доказва, че здравият разум и реализма трябва да ни водят в развитието на бизнеса. ► Най-лошото обаче, което се вижда от кризата, е, че на практика губещи може да са всички, обобщил шефът на Vancroft. ► Основният урок е да сме стъпили здраво на земята, смята Валери Петров.

Рязко са паднали пазарните оценки на компаниите

В момента има много фирми, които искат да бъдат продадени

Вече се забелязват първите признаци на съживяването на сектора на сливанията и придобиванията, каза за в. Пари управляващият директор на Райфайзен инвестмънт Ивайло Господинов. През 2009 г. имаше по-малко M&A сделки в сравнение с предходната година. По думите му кризата се отрази негативно заради две причини. Първата е, че инвеститорите, били те стратегически или финансови, предпочитат да изчакат, за да видят как ико-

номиката и компаниите ще превъзмогнат кризата, уточни Господинов. Втората е липсата на финансиране от банките. Трезорите трудно отпускат кредити, а и изискванията им са много по-високи. Затова и т.нар. acquisition finance или финансиране, предназначено за сделки по изкупувания, сега рязко е намаляло, обясни шефът на Райфайзен инвестмънт.

Спад

Друга причина, за да няма сделки по сливания, е падането на пазарните оценки, каза още Ивайло Господинов. Има различни начини за оценка на една компания, но най-бързият е коефициентът на оперативната печалба. Преди две години той беше между 10-12%, в някои случаи стигаше до 15%, досега той е паднал между 5 и 7% и в

много редки случаи стига 8%, обясни той.

Прогноза

Господинов е оптимист за развитието на сектора през тази година. По думите му, тъй като големите институционални инвеститори и фондовете за дялово инвестиране разполагат с капитал, те търсят компании, в които да инвестират, но не на всяка цена. Те търсят фирми лидери, с история, с прозрачни финансови отчети и т.н. Те обаче са предпазливи заради кризата. В момента има много фирми, които искат да бъдат продадени, но това са компании, които сериозно са пострадали финансово, паричните им потоци не са наред и имат нужда от свеж ресурс. Затова очаквам тази година да се сключат много сделки, допълни Ивайло Господинов.

Биляна Вачева

► M&A сделки в България през 2009 г.

Компания	Цена	Купувач
1 КТБ	185 млн. лв.	Държавен фонд Оман
2 Девин	22 млн. EUR	Advent International
3 Горна Баня	25 млн. EUR	Мулти Груп Консорциум
4 Уника България	15.2 млн. EUR	Unica International
5 СИБАНК	24 млн. лв.	KBC Group
6 Авто Юнион център	27.3 млн. EUR	Еврохолд аутомотив груп
7 Каменица	2.231 млрд. USD	CVC Capital Partners
8 Орбител	5 млн. EUR	Спектър нет
9 Инвестор.бг	2.5 млн. лв.	ZTS Cisco Growth Fund
10 Zbe		БТК
11 ТВ Европа		Stevia Communication
12 Евроком		EQTV
13 Кейбълтел		EQTV
14 IPTV Partners		Mid Europa Partners
15 Consulteam		HR агенция Grain

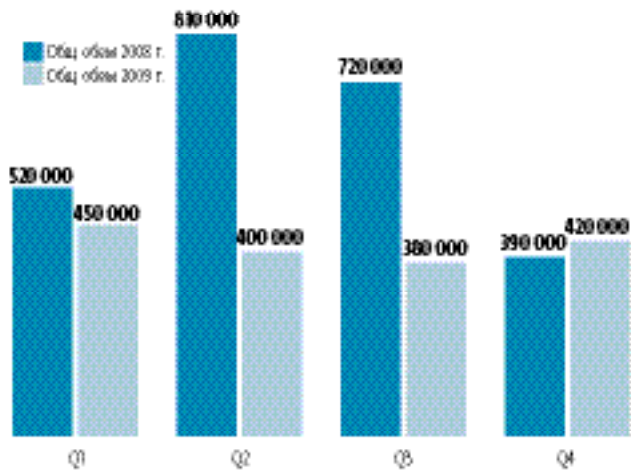
► Предстои да се финализира в началото на 2010 г., Източник: в. Пари

► Ивайло Господинов, управляващ директор на Райфайзен инвестмънт

от 2010 г.

Global M&A (2008-2009)

► Топ 10 на М&А сделките в САЩ и Европа

Купувач	Продавач
САЩ	
1 Pfizer	Wyeth
2 Vehicle Acquisition Holdings	Motors Liquidation
3 Roche Holding	Genentech Inc (44.20% дял)
4 Merck & Co	Schering Plough Corporation
5 ExxonMobil	XTO Energy
6 Berkshire Hathaway	Burlington Northern Santa Fe Corporation
7 US Department of the Treasury	Citigroup Inc (33.60% дял) Citigroup
8 Suncor Energy	Petro-Canada
9 The DirectTV Group	Liberty Entertainment
10 OneWest Bank FSB	IndyMac Federal Bank FSB
Европа	
1 HM Treasury	Royal Bank of Scotland (14.10% дял)
2 Kraft Foods	Cadbury
3 Enel SpA	Endesa SA (25.01% дял)
4 VimpelCom	Kyivstar GSM CJSC
5 Vattenfall AB	Nuon Energy NV
6 RWE AG	Essent NV
7 Cintra Concesiones de Infraestructuras de Transporte SA	Grupo Ferrovial SA
8 Companhia Siderurgica Nacional	Cimpor Cimentos De Portugal SGPS SA
9 HM Treasury	Royal Bank of Scotland Group Plc (29.79% дял)
10 Julius Baer Holding	Julius Baer Group

Фирмите ни са малки и раздробени

Приток на преки чужди инвестиции у нас се наблюдава по линия на сливанията и придобиванията. Когато тези капиталовложения започнат да се увеличават, това вече ще е сигурен знак, че икономиката ни е започнала да се възстановява.

За нашата икономика са характерни много на брой малки фирми, които са силно раздробени и някои от тях са доста неефективни. Всяка от тях търси своя чужд партньор. Тази година се очаква тази тенденция да се задълбочи.

Много портфейлни инвеститори и фондове са привлечени именно от възможността да придобият няколко фирми у нас, на по-ниска цена и да ги обединят по-късно в по-голяма компания. Освен фондове-

Емил Хърсев, финансист

Очаква се през тази година много наши компании да си намерят чужди партньори

те за дялово инвестиране, които подкрепят ръста на инвестициите у нас, и българите, които работят и живеят в чужбина, продължават да превеждат част от доходите си тук.

Интервю Валери Петров, управляващ съдружник във фонд Bancroft

България е много интересна за аутсорсинг и офшоринг

Експортните компании ще излязат първи от кризата и ще са двигателят на икономиката

► Господин Петров, каква е равнотежната ви за изминалата 2009 и какво да очакваме през 2010 г.?

- Изминалата година за цялата индустрия по сливанията и придобиванията беше трудна, тъй като целият регион на ЦИЕ и Балканите едва тогава навлезе сериозно в кризата. От друга страна обаче, очакванията на продавачите на активи постепенно се нормализираха и това е предпоставка за сключването на сделки в региона. И ние от Bancroft изпитвахме известни трудности, още повече че през 2009 г. набирахме капитал за нашия нов трети фонд. Въпреки кризата успяхме да направим и първата си инвестиция в Турция, където придобихме дял в една от водещите фирми производителки на бои и лакове за дърво, Kayalar Kimya.

► Кои са акционери в третия ви фонд?

- Те са големи институционални инвеститори - ЕБВР, International Finance Corporation (IFC); германски холдинг за дялови инвестиции NORD Holding; един скандинавски пенсионен фонд и др.

► Каква е стратегията на Bancroft?

- Целта ни е да приключим с набирането на капитал за третия си инвестиционен фонд (Bancroft3). Очакваният размер на всяка отделна сделка е между 10 и 20 млн. EUR. Смятаме, че значителна част от средствата във фонда ще бъдат инвестирани именно през 2010 г. Дори в момента работим по няколко сериозни проекта в България, Румъния, Сърбия и Унгария. Част от тях са в хранително-вкусовата промишленост, в областта на логистиката, производството, инженеринговите услуги др. И ние като повечето фондове, които оперират в региона, нямаме точно определен сегмент, в който инвестираме. Това е така, тъй като размерът на пазара не е голям. Ние сме седем партньора, които са експерти в различни области, и затова можем добре да оценим повече индустрии, което ни дава възможност да не се ограничаваме в точно определени сегменти.

► Миналата година у нас имаше няколко големи сделки по придобивания. Очаквате ли тази година да има бум на М&А?

- Тази година ще е много по-активна, защото миналата имаше разминаване между нагласите на продавачи и купувачи. Продавачите живеяха с представите за

► Валери Петров, управляващ съдружник във фонда за рисков инвестиране Bancroft

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Визитка Кой е Валери Петров

► Валери Петров е съдружник в британския фонд за дялово инвестиране Bancroft Private Equity и ръко-

води дейността му за България и Балканите. Преди да го оглави, той е бил директор в гръцкия фонд за рискови инвестиции Global Finance. Бил е изпълнителен директор на Оргхим и директор продажби и маркетинг в Поликолор-Буку-

рещ. А преди това търговски директор за България и Румъния на Royal Dutch Shell. Петров е завършил Техническият университет в София. Специализирал е бизнес мениджмънт в софийския клон на университета Delaware, САЩ, и в Лондон.

цените от миналото, а пък купувачите се надяваха те бързо да паднат. Именно тези големи различия в очакванията бяха пречка за сключването на много сделки. Затова сега, след като нагласите им се сближиха и двете страни вече намират общ език, има шанс много придобивания и сливания да се случат именно през тази година. В края на 2009 г. този процес вече започна.

Запознат съм с много български компании, които се управляват успешно, имат добро продуктово портфолио. Те по време на подема са надценили очакванията си за растеж и са увеличили капацитета си или пък са предприели експанзия към съседни пазари, теглили са кредити и сега имат затруднения да ги обслужват. Ние като инвестиционна компания виждаме потенциал и бихме ги подкрепили. Наблюдава се и недостиг на капитал (и заради свитото банково финансиране), така че фондовете за дялово инвестиране имат големи възможности да влязат на разумни цени в качествени компании.

► Вярно ли е, че у нас няма големи портфейлни инвеститори, защото бизнесът е малък и раздробен?

- Да, голяма част от индустриите в България са много фрагментирани. Съществуват много и малки играчи. От друга страна, ние виждаме възможност в това, защото то позволява такива индустрии да се консолидират. Това, разбира се, е трудна задача, но ние пък виждаме шанс за подобни сделки.

► Споделете ли мнението на някои анализатори,

че заради проблемите в Гърция и Румъния много инвеститори загърбят и България?

- За съжаление повечето икономисти са прави, защото след влизането ни в ЕС трите страни ги разглеждат в голяма степен като един общ пазар. Все повече фирми поглеждат на разширяването си на бизнеса в тези три страни. Много гръцки компании са стъпили у нас и в Румъния, както и български фирми навлизат активно в Румъния, а и в южната ни съседка особено в северната част. От друга страна, заради размера на отделните пазари в региона инвеститорите предпочитат да разглеждат България и Румъния (напоследък и Гърция) като един общ пазар. Когато инвестират в една компания, те гледат дали тя има възможности да разшири бизнеса си в съседните пазари. Гърция, която е най-големият пазар и икономика в региона, има и най-голяма тежест. И когато две от тези страни имат проблеми, това няма как да не се отрази негативно и на третата. Получава се нещо като скачени съдове.

► Вие се срещате с много чужди инвеститори. Те какво мислят за България?

- България стои добре от гледна точка на бюджетния дефицит, свиването на дефицита по текущата сметка, ниската инфлация, публичният дълг/БВП също е един от най-ниските в региона. Проблемът е, че задълженията на фирмите са огромни и като цяло дългът на икономиката е доста по-голям от БВП, което пък създава притеснения у чуждите играчи. Основният проблем за тях на първо

място е пазарът, той е малък, а на второ - качеството на институциите - бюрокрацията и корупцията. Това са наслоени впечатления от години, които много трудно се преодоляват за месец-два. Сега за правителството едно от предизвикателствата е да успее да стимулира вътрешното търсене.

► Какви конкурентни предимства притежава България?

- България е много интересна за аутсорсинг и офшоринг, защото работната ръка е евтина, а данъчното бреме е най-ниското в Европа. Производителността ни е ниска, но това може да се промени с добър мениджмънт и малко инвестиции. От тази гледна точка ние можем да бъдем конкурентни за такива производства, в които традиционно азиатските икономисти са много силни. Те обаче са далеч от основните европейски пазари. Второ, има мита и акцизи. И трето, азиатците обикновено приемат само много големи, т.е. на тях им липсва известна гъвкавост. Затова производителите у нас имат възможност да са много по-гъвкави - да произвеждат малки серии, а и са близо до европейския пазар и могат да реагират бързо в кратки срокове. Друго предимство е липсата на мита и акцизи. Така че, ако българските предприемачи успеят да се възползват от тези предимства, имат големи шансове да развият компанията си. Ние като фонд също бихме инвестирани в такива компании, които са експортно ориентирани към развитите пазари. Според мен именно тези компании ще излязат първи от кризата.

Билиана Вачева

Мнения

Ще преценим дали да обжалваме

Очакваме да получим уведомление от комисията по избор на изпълнител за лот 2 за мотивите, с които не сме допуснати до разглеждане на ценовите оферти. Тогава ще решим дали да обжалваме решението на комисията.

Твърдя, че сме предложили реална цена, която е между най-ниската и следващата по-висока оферта. Според нас отговаряме на всички критерии и условия на търга. Към нас имаше въпроси, но те не бяха съществени,

Румен Йовчев,
зам.-председател на УС и
изпълнителен директор на
Мостстрой

свързани с представянето на формални документи, и ние дадохме разумни обяснения. Не би могло да има сериозни основания за отстраняването ни.

Радвам се, че българи ще строят аутобана

Радвам се, че българска фирма ще строи лот 2 на магистрала Тракия. Офертата е нормална и вероятно ще бъде доказана с допълнителна обосновка. Трейс груп е най-близо до магистралата със своите бази и кариери и затова е предложила ниска цена. Нейните разходи ще са по-малки в сравнение с тези на останалите кандидати. Не е известно дали това предложение е било най-ниското, защото не са отворени всички оферти. Не знаем с какви мотиви

Симеон Пешов,
собственик и президент на
Главболгарстрой

сме отстранени, затова първо ще се запознаем с протоколите и след това ще преценим дали да обжалваме.

Трябва да вярваме в държавата

Трябва да вярваме поне малко, че има държава. Процедурата за лот 2 беше подготвена изцяло да защити държавния интерес. Изискванията към фирмите бяха много тежки. Строителните рискове в хода на проекта се поемат само от изпълнителя.

Заложени са и драстични неустойки в случай на нарушения - 25%. Вярвам в компетентния избор на комисията. В нея има петима пътищари, които

Росен Плевнелиев,
министър на регионалното
развитие

ще успеят да преценят кой е най-добрият вариант за строител на Тракия. Това е първата прозрачна процедура за голям инфраструктурен проект в пътищата.

► Отвориха ценовите оферти за лот 2 от магистрала Тракия

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Трейс с най-ниска цена за Тракия

Разликата между най-ниската и най-високата оферта е почти три пъти

Обединението Магистрала Трейс, в което влизат старо-загорският холдинг Трейс Груп и СК 13 холдинг, предложи най-ниската цена за построяването на лот 2 от магистрала Тракия - 137 868 000 лв. Осем кандидата наддаваха в търга за избор на изпълнител за отсечката Стара Загора - Нова Загора. Само четири от тях обаче бяха допуснати до втория етап от процедурата - ценовите оферти.

Втората най-ниска цена предложи гръцката Terna - 247 608 078 лв., след нея се нарежда също гръцка компания - Aktor с 292 177

350 лв. Най-висока е офертата на консорциума между австрийската Alpine и нашата Холдинг Пътища - 373 641 762 лв. Министърът на регионалното развитие и благоустройството Росен Плевнелиев заяви, че е изненадан от големите разлики в предложените цени.

Бюджет

Проектът се финансира по Оперативна програма Транспорт, като предварително заложената стойност е 96 млн. EUR. Според този бюджет един километър от магистралата ще струва 3 млн. EUR. Ако бъде приета

най-ниската предложена цена, километър от отсечката ще излезе 2.2 млн. EUR. Това е прекалено ниска стойност, коментираха експерти в строителния бранш. Предстои изборната комисия да поиска обединение Магистрала Трейс да обоснове цената, защото тя е с 30% по-ниска от тази на останалите допуснати участници.

Комисията може да заседава още около седмица и половина, преди да обяви окончателното си решение. Няма краен срок, в който тя да се произнесе, коментира регионалният министър. Според него един километър от гръцката магистрала Виа Игнация излиза 6.5 млн. EUR, а при хърватските аутобани е между 6 и 8 млн. EUR. В Бавария един километър магистрала се строи за над 9 млн. EUR, посочи още министърът.

Процедура

Дисквалифицираните кан-

дидати, чиито оферти не бяха отворени, са обединението между хърватската Конструктор Инженеринг и нашите Мостстрой и Пътни строежи-Пловдив, консорциумът Български магистрала, в които влизат Главболгарстрой, Автомагистрала Черно море-Шумен, Пътстрой 92 и Иса 2000.

Освен тях от надпреварата отпаднаха и турската Доуш иншаат ве Тиджарет и австрийската Strabag. Те са отхвърлени, защото не отговаряли на техническите критерии, без да бяха дадени повече подробности.

На въпрос на в. Пари дали е възможно, ако дисквалифицираните започнат съдебни обжалвания, срокът за избор на изпълнител да не бъде спазен, зам.-министърът на регионалното развитие Георги Прегъзов каза, че при такъв сценарий всичко е възможно.

Димитър Ганев

— 20 ГОДИНИ АПИС - СИЛАТА НА ИНФОРМАЦИЯТА —
АПИС СЕМИНАР НА ТЕМА

ФИНАНСОВАТА 2010 ГОДИНА

счетоводство, одит, годишни финансови отчети

19.02.2010, зала „Св.София“ - Народно събрание

Можете да участвате и по Интернет в реално време!

Семинарът е безплатен за желаещите да се запознаят с новостите в информационните системи АПИС.

Регистрация на тел.: 02/ 988 35 41, 980 48 27, 981 97 88; www.apis.bg

Процедурата може да зацikli от самото начало

Гръцките компании Terna и Aktor били пред сливане

Търгът за лот 2 на магистрала Тракия може да зацikli от самото начало, твърдят източници на в. Пари. Според тях това е така, защото част от фирмите, допуснати до този етап на конкурса - разглеждането на ценовите предложения, са в процедура по сливане. Става въпрос за двете гръцки фирми Aktor и Terna, които след обедине-

ние Магистрала Трейс предложиха следващите най-ниски цени.

Предстои Aktor да купи Terna, твърдят запознати. Двете компании очаквали разрешение на гръцкото правителство, за да одобри сделката. Ако от Магистрала Трейс не успеят да докажат, че ще построят аутобана на тази цена и бъдат отхвърлени, комисията трябва да разгледа следващите оферти. Тук обаче възниква въпросът дали няма конфликт на

интереси, при положение че двете фирми са в процедура по сливане. В този случай Брюксел също може да не одобри изборния кандидат. Тогава остава последната оферта на Alpine и Холдинг Пътища, която обаче е неимоверно висока - над 370 млн. лв. Едва ли комисията или пък възложителят Агенция пътна инфраструктура ще си позволи подобно разточителство, коментират експерти.

Илиана Тончева

Държавата очаква 1 млрд. лв. от приватизация през 2010 г.

Правителството се кани да отвори забранителния списък

Около 1 млрд. лв. се очаква да бъдат приходите от приватизация през 2010 г., съобщи премиерът Бойко Борисов по време на парламентарния контрол в петък. По думите му приватизационните постъпления през тази година зависят преди всичко от продажбата на Булгартабак холдинг и от поправките в Закона за приватизация, според които ще може да се раздържавяват и имоти частна държавна собственост. Министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков вече обяви, че наддаването за Булгартабак ще започне от 100 млн. лв.

Активи

Вече 99.18% от подлежащите на приватизация активи са приватизирани, каза премиерът Борисов. Той обяви, че ще се направи анализ на дружествата, които са вписани в забранителния списък, за да се прецени и дали има допълнителен ресурс за раздържавяване. Предстои правителството да одобри план за приватизацията през 2010 г., каза още премиерът.

Меню

В приватизационното меню към момента освен Булгартабак са заложени още няколко други компании. Премиерът

► Вече 99.18% от подлежащите на приватизация активи са приватизирани, каза премиерът Борисов

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

съобщи, че от сектор Енергетика това е Топлофикация-Шумен, в сферата на строителството ще бъдат приватизирани Монтажи ЕАД и Промислено строителство холдинг ЕАД. В сферата на специалните производства на приватизация подлежат НИТИ ЕАД и ВМЗ ЕАД.

Сред атрактивните държавни миноритарни дялове, подлежащи на приватизация, са Свободна зона-Пловдив АД, Транзитна търговска зона-Варна АД и Свободна безмитна зона-Бургас. Други миноритарни пакети от акции, които е възможно да бъдат дадени, са на дружества от системата на Българския енергиен холдинг или други енергийни компании.

Най-вероятно за приватизация ще се предложат миноритарните дялове на държавата от 33% в електроразпределителните дружества, заяви преди дни за в. Пари зам.-министърът на икономиката Евгени Ангелов. Към момента подлежат на приватизация около 20 мажоритарни пакета и около 120 миноритарни пакета акции и дялове, каза Борисов.

На кантар

През тази година ще внесем процедура за промяна на инвестиционната стратегия на ВМЗ-Сопот, заяви министър Трайчо Трайков. За в. Пари зам.-министър Евгени Ангелов обясни, че за това дружество трябва да бъде

обърнато внимание преди всичко на оздравяването му. Лобираме дружеството да има повече поръчки, което да подобри състоянието му, едва след това ще се мисли за приватизацията му, каза Ангелов.

Собствеността на Топлофикация-София ще бъде прехвърлена на общината, която ще мисли дали да я продаде, обясниха още от икономическото министерство.

Булгартабак

Засега единствено в ход е продажбата на Булгартабак и според разчетите на правителството тя трябва да завърши в средата на годината. Преди седмица бяха отворени офертите на

4 кандидат-консултанти за разработването на метода на приватизация на цигарения холдинг. Единственият вариант за продажбата на Булгартабак е като цяло, а не на парче, обяви премиерът.

Пред в. Пари депутатът от БСП Корнелия Нинова заяви, че избор на нов консултант не е необходим и само забавя процедурата. Когато напуснахме Булгартабак, ние оставихме ясен информационен меморандум и оценка на Булгартабак, просто имаше нужда тя да се актуализира и ако има политическа воля за приватизация, да се направи, ако не - да се каже, че ще остане държавна собственост, добавя тя. Все пак Нинова е категорична, че подходът за продажба на дружеството като едно цяло, а не на парче е най-удачният вариант, тъй като ще може да се разчита и на по-висока цена.

Това, което може да затрудни приватизацията на Булгартабак през 2010 г., е падащият пазарен дял на холдинга, смята Нинова. По нейна оценка от 53% към юли 2009 г. той вече е 45%. Негативен ефект има и намаляването на износа на компанията. Увеличава се и контрабандата, като по думите на Нинова тя вече е с дял от над 40%. Това може да бъде пречка пред един добросъвестен купувач на активите на холдинга.

Дарина Черкезова

Анкета

Влошава се доверието на потребителите

През януари „доверие на потребителите“ се понижава с 0.8 пункта спрямо равнището си, измерено три месеца преди това, съобщиха от НСИ. Мненията на потребителите за настоящото развитие на икономическата ситуация в страната, както и очакванията им за следващите дванадесет месеца, са влошени съответно с 3.5 и 1.3 пункта. Анкетата регистрира понижени оценки на потребителите относно настъпилите промени във финансовото състояние на техните домакинства през последните дванадесет месеца. Очаква се повишаване на инфлацията и на безработицата.

М. Кисьова | pari.bg

Европари

Общините получават 50% авансово

Общините с одобрени проекти по мерките за инфраструктура от Програмата за развитие на селските райони ще може да получават 50% авансови плащания. Това предвиждат изменения в наредбите за двете общински мерки, които влизат в сила от утре - 9 февруари, съобщиха от фонд Земеделие. Всички общини, които вече са поискали авансово пари, може в срок от 45 дни от утре да подадат във фонда молба за получаване на тези средства. Старите разпоредби даваха възможност да се получават в аванс само до 20% от помощите.

С. Трифоновска | pari.bg

Ограничават броя на игралните зали

Промени в Закона за хазарта предвиждат строги правила за сектора

Да се ограничи броят на казината е една от промените в Закона за хазарта, който се подготвя от правителството. Това стана ясно от изказване на министъра на финансите Симеон Дянков в парламента.

Ограничения

Аз не искам, а и правителството не иска тези казина на ъгъла на всеки жилищен блок, където нашите деца отиват и се пристрашават, посочи Дянков. Правителството иска хазартната дейност да се централизира, да стане професионална и да е забавление за възрастни хора, а не място за срещи на младежите, обясни още Дянков.

В Закона за хазарта и сега има строга регламентация за игралните зали и категорична забрана за недопускане на непълнолетни и недееспособни лица до

участие в хазартни игри, обясни Надя Христова, член на УС на Българската търговска асоциация на производителите и организаторите в игралната индустрия (БТАПОИИ). Според представители от хазартния бранш затварянето на казината ще доведе до увеличаване на безработицата и до силно стагниране на българското производство на игрални съоръжения. В момента в този сектор са заети около 25 000 души, посочи Христова.

Улеснение

В същото време в закона се предвижда по-добра защита на българските производители в игралната индустрия, обяви Дянков. Те ще бъдат освободени от тежките лицензионни режими, от които чуждестранните производители вече са освободени.

Според асоциацията на производителите и операторите в игралната индустрия у нас това ще защити в по-голяма сте-

пен и крайния потребител, защото ще даде възможност да се гарантира коректността на играта, като на пазара се експлоатират само оригинални продукти.

Всички законодателни промени, които целят увеличаване на производствените мощности на тази промишленост, са много позитивни, заяви Надя Христова. Според нея те създават възможност за заетост и по-професионално предлагане на този тип развлекателна услуга.

Интернет

Третата промяна е свързана с интернет залаганията, за които ще бъде въведена строга регулация според финансовия министър. В момента подобна регулация изобщо не съществува, каза Дянков. Загубите от интернет залагания за миналата година са между 200 и 300 млн. EUR по изчисления на Комисията по хазарт от 2009 г., заяви финансовият министър.

Рагослава Димитрова

Международна изложба за лозарство и винарство
Фестивал на виното

Винарлия

14 - 17. 03. 2010

ufi Approved Event

Международен панаир Пловдив
www.fair.bg

За контакти:
032/902 622, 902 650
www.fair.bg

НАЦИОНАЛНА ЛОЗАРО-ВИНАРСКА КАМАРА

Синдикати обжалват ликвидацията на Кремиковци

► Синдикатите търсят начин да спасят три производства в дружеството и да се избегне уволнението на над 2600 работници

Премиерът Бойко Борисов обеща да обсъди запазването на производства в комбината

Търсим начин да предотвратим ликвидация на дружеството и уволнението на над 2600 работещи към момента във фирмата, заявиха от КНСБ. Синдикатите протестират, че решението на съда да не приеме оздравителния план на дружеството има един-единствен мотив, а именно несъгласие от министъра на финансите Симеон Дянков за разсрочване на публичните задължения на дружеството.

Обвинение

Министърът на финансите Симеон Дянков е нарушил законната процедура за изготвяне на собственото си становище, като го е внесъл в съда, без документът да е съгласуван със съответните институции, казват от синдикатите. С това за пореден път той се поставя над институции, върху които няма права - като надзорния

съвет на НОИ например, смятат от КНСБ.

Среща

В петък представители на КТ Подкрепа са се срещнали с министър-председателя Бойко Борисов, за да го запознаят с вижданията си какво да се направи с металургичния комбинат и да се запазят работните места. Смятаме, че може да се запазят три от производствата, които не са екологични замърсители, и да се търси стратегически инвеститор, заяви председателят на ФСО Металурзи към КТ Подкрепа Людмил Павлов. Според Павлов Бойко Борисов също е на мнение, че трябва да се намери най-доброто решение и в социално, и в бизнес отношение. Министър-председателят пое ангажимент да има най-детайлно разглеждане на всички неща, които ние изложихме, заяви Павлов. Синдикатите ще настояват за среща и с министерствата на икономиката и на околната среда.

Мила Кисьова

Работещи болници получават 140 млн. лв. от еврофондове

От средата на годината финансиране на общински лечебници

В средата на тази година ще бъде открита нова процедура за финансиране на общински болници по програма Регионално развитие, съобщиха зам.-министърът на регионалното развитие Лиляна Павлова. Програмата ще е на стойност 140 млн. лв., като 100 млн. лв. от тези средства ще бъдат предназначени за 86 общини, а 40 млн. лв. - за останалите 178. Изискването е инвестицията в болницата да бъде за период поне 7 години, т.е. за това време да няма промяна на предназначението на лечебното заведение.

Двадесет болници ще може да кандидатстват за 80

млн. лв. по друга мярка на програма Регионално развитие, а стойността на цялата безвъзмездна помощ за държавни лечебни и здравни заведения е 148 млн. лв., каза Тодорка Костадинова, зам.-министър на здравеопазването. Вече са определени и лечебните заведения, които ще усвоят европейски пари - сред тях лечебните заведения в Плевен, Русе, Враца, Бургас, Стара Загора, Пловдив, Кърджали, Смолян. А в София са „Св. Екатерина“, Александровска, Майчин дом, специализираната болница „Св. Иван Рилски“. Стартът ще започне с проекти на най-успешните болници. Вече се работи с девет от тях, които имат проектна готовност, уточни Костадинова.

Светлана Желева

Интервю Йорг Золфелнер, регионален мениджър на EVN Bulgaria

Отчитаме само потреблението

EVN Bulgaria ще инвестира 146 млн. лв. за

► Господин Золфелнер, в какво състояние беше EVN Bulgaria при поемането от вас на поста регионален мениджър на компанията? По какъв начин ще продължите водената до този момент политика на управление на дружеството?

- До момента на поемането на поста от моя страна EVN Bulgaria извървя дълъг път. От самото начало аз бях част от екипа, който ръководеше компанията в страната. След приватизацията през 2005 г. на електроразпределителните дружества бяха предприети много важни стъпки за подобряване качеството и сигурността на захранване за цялата територия, обслужвана от EVN Bulgaria, както и за цялостното комплексно подобряване на клиентското обслужване. За това време компанията направи много сериозни инвестиции, които възлизат на над 600 млн. лв. Компанията се утвърди като стратегически инвеститор в България.

През последните пет години беше създадена нова клиентскоориентирана структура - днес ние обслужваме над 1.5 млн. клиенти на електричество и 36 000 на топлоенергия с 39 клиентски енергоцентъра, които са компетентни по всички въпроси на клиентите. Повече от две години функционира успешно телефонен център, където клиентите могат денонощно да ни сигнализират или да получат информация, въведохме нови модерни начини на обслужване. Важна стъпка беше и смяната на всички 1.6 млн. електромера с нови уреди, което гарантира на клиентите ни точно измерване на консумацията им. И в бъдеще ние ще работим в услуга на клиентите. Ще продължим да работим за достигане на европейски стандарти в електро- и топлозахранването и да бъдем ориентирани към потребителите.

► Предвидените от EVN инвестиции за подобряване на мрежата и обслужване на клиентите за 2010 г. надхвърлят миналогодишните. Означава ли това, че икономическата криза е засегнала по-слабо вашата компания?

- Инвестиционната и ремонтната програма на EVN България Електро-

разпределение за 2010 г. е в размер на 146 млн. лв. и е поредната, насочена директно към подобряване на техническата инфраструктура и клиентските услуги. 66% от средствата ще бъдат вложени директно в мрежата и съоръженията. EVN Bulgaria има ясна цел за постигане на високо качество на услугата, която предоставя и затова ще следва инвестиционната си програма, както е била предвидена още преди началото на кризата.

► В какво точно ще инвестирате през тази година?

- През тази година 45.9 млн. лв. ще бъдат вложени в подобряване на напрежението и сигурността на захранване, а 36.5 млн. - за подобряване на качеството и подсилване на мрежата. За подготовка на либерализиране на пазара са заделени 15.7 млн. лв., за присъединяване на нови клиенти - 34 млн. лв., а за намаляване на технологичните загуби - 13.7 млн. лв.

Планирали сме изграждането на електропроводи и кабелни линии с обща дължина четири пъти разстоянието от София до Бургас. През тази година EVN България Топлофикация стартира с изграждането на модерно когенерационно съоръжение с комбинирано производство на електро- и топлинна енергия. През 2010 и 2011 г. в него ще бъдат инвестирани 100 млн. лв.

► А какви антикризисни мерки предприемате?

- Нашата инвестиционна програма с всички проекти, които са залегнали в нея, е най-добрата антикризисна програма. През последните 5 години EVN Bulgaria е създавала около 5000 работни места извън дружеството. И с бъдещите проекти ще бъдат осигурени още нови работни места.

► Какви са технологичните загуби на дружеството в момента?

- Преди приватизацията технологичните загуби на двете електроразпределителни дружества възлизаха на 16.9%. Ние успяхме да намалим технологичните загуби до около 12%. Това е резултат от мащабните инвестиции, постоянната поддръжка на мрежата и по-добрия контрол. Желанието на EVN Bulgaria е да продължим с подобряването на услугата и повишаването на качеството на

► Доскорошният регионален мениджър на EVN Bulgaria

снабдяване.

► Какъв спад на потреблението на електроенергия отчетохте през 2009 г.?

- Ако се направи сравнение на 2009 с 2008 г., се вижда, че потреблението е спаднало с около 1.5 до 2%. Това важи и за стопански, и за битови клиенти.

► Щетите на EVN са предимно от кражба на ток и кражба на съоръжения. Как ще бъде решен този проблем?

- Кражбите на електроенергия и на съоръжения от мрежата нанасят големи щети както за компанията, така и за клиентите. Щетите само за 2009 г. са на стойност над 1 млн. лв. Много често тези посегателства са причина за аварии и прекъсвания на електрозахранването.

За решаването на този въпрос работим активно в добро сътрудничество с местните власти и ор-

ганите на полицията. Но на обществото трябва да бъде ясно, че не може, ако откраднеш от магазина, да носиш наказателна отговорност, а ако крадеш ток - не. Затова са необходими още малко усилия в посока подобряване на законодателството и на обществената нетърпимост към подобни прояви.

► Какви конкретни мерки предприемате за подобряване на клиентското обслужване в отделните региони, на територията на които работите?

- За всеки отделен район, за всеки клиентски център дружеството има вече одобрени проекти. Въведохме редица улеснения за клиентите - нови модерни начини на обслужване като нов модерен и многофункционален софтуер, клиентска карта, единен клиентски номер с цел да подобрим още повече предоставяните услуги. Всеки наш клиент

2% спад в на ток

подобряване на услугата

Стефан Шишковиц (вляво) предаде щафетата на Йорг Золфелнер

може 24 часа в денонощието да се свърже с нас.

Много важен аспект е новият начин на отчитане на консумираната електроенергия. Всички наши отчетници вече са оборудвани с мобилни терминали за отчитане, като по този начин се намалява наполовина възможността за евентуални грешки при отчитането.

За улеснение на клиентите и по-голяма прозрачност на това кой за какво плаща, EVN Bulgaria пусна и нов вид фактура, която е отговор и на европейската тенденция за лесен и ясен начин на поднасяне на информацията за дължимите суми и изразходваната електрическа и топлинна енергия.

Не на последно място EVN Bulgaria сключи стратегически договор с Български пошти ЕАД и всеки клиент може да плати във всяка пощенска станция, като по този начин предло-

жихме почти два пъти повече точки за плащане, което е улеснение за всеки. Налице са и всички алтернативни начини за заплащане на сметките - SMS, интернет, банкова сметка или плащане през банкомат.

► Инвестирахте 3 млн. EUR в изграждането на фотоволтаичната централа в община Сливен. Какви са възможностите на централата и кога ще заработи тя?

- В средата на декември 2009 г. беше пусната в пробна експлоатация първата част от централата. Тази част се състои от 2376 гънкослойни силициевни елемента с обща мощност 178.2 kWp (киловатпика).

Предстои поетапно да бъдат пуснати още две групи фотоволтаични елементи. Очаква се след края на февруари 2010 г. централата да заработи с пълната си мощност. Общата мощност на централата е 836.7 кило-

ватпика.

Като социално отговорна и екологично ориентирана компания EVN има интерес към развитието на проекти в сферата на възобновяемите енергийни източници, които са разработени в пълна хармония с всички екологични и законодателни норми.

► Българската държава наложи някои ограничения за инвестиционните проекти за ВЕИ на територията на страната. Ще попречат ли тези ограничения на плановете на компанията в тази посока?

- Реализирането на проекти във ВЕИ трябва да става в интерес на обществото и щадящо природата, т.е. да се осъществяват онези проекти, които са възможно най-ефективни и които ще позволят с минимални разходи за обществото да се реализират заложените цели.

Сашка Панайотова

Блокадата на гръцките фермери падна за малко

Превозвачите са загубили 16-17 млн. EUR от затварянето на границата

Гръцките фермери отвориха изцяло ГКПП Кулата - Промахон вчера на обяд и започнаха да пропускат всички автомобили, както прогнозира премиерът Бойко Борисов. Преди това късно в петък беше отворен напълно и другият ГКПП Илинден - Ексохи. Кулата остана отворена само два часа. В петък през деня премиерът проведе разговори с председателя на Европейската комисия Жозе Барозу и с гръцкия си колега Андреас Папандреу. Имаме пълно разбиране от страна на ЕК за нашата дипломатичност и за усилията ни да разрешим въпроса, без да се стига до съд в Люксембург, уточни Борисов. Действително отношенията ни с Гърция са много важни, но тези хора, които чакат на границата, са ни по-важни, коментира още премиерът. Според него прецедент е това, че за първи път държава членка на ЕС иска компенсации от друга страна от общността. Това го правим под натиска на засегнатите страни, каза Борисов.

Загубите

Много е тежка ситуацията по отношение на щетите за нашата икономика, коментира още премиерът. Първоначалните данни бяха за загуби от 10 млн. EUR. затова формирахме и кризисен щаб. Оказва се, че от блокадата туризмът губи около 500 хил. EUR на ден, търговията - 2.2 млн. EUR на ден, а за фирмите износители щетите са около 1 млн. EUR на ден.

Засегнатите

Превозвачите са загубили досега около 16-17 млн. EUR за 21 дни, колкото трае блокадата на българо-гръцката граница, съобщи за в. Пари Красимир Лалов, член на УС на Съюза на организациите в автомобилния транспорт. Според него обаче тези сред-

ства едва ли ще може да бъдат възстановени, защото автомобилните компании нямат официален документ, който да доказва конкретните щети. Такъв документ например може да бъде т.нар. CMR, който удостоверява откога докога автомобилът е престоял на границата или в подхода към нея. Този документ трябва да бъде заверен от Гранична полиция, която трябва да бъде упълномощена да го направи, твърди Лалов. От транспортното министерство коментираха, че са раздали на фирмите формуляри, които може да послужат за реален документ за отчитане на щетите. Отгук нататък транспортното ведомство ще анализира ситуацията както да се прави, ако действията се повторят.

Илиана Тончева

► Българските превозвачи вече свободно преминават през всички гранични пунктове с Гърция

СНИМКА БОБИТОШЕВ

Италианци инвестират 150 млн. EUR в екоенергия

Компанията търси да купи земи в Южна България за изграждане на фотоволтаични паркове

Компания Kersaem Ltd. (част от групата Kerself) има намерения да инвестира в България 150 млн. EUR. Чрез Kersaem Ltd., която е позиционирана в Пловдив, ще бъдат изградени фотоволтаични паркове в югоизточните и източните части на страната с обща инсталирана мощност от 40 MWt.

Намерение

Нашата задача в момента е

да намерим и да купим подходящи земи за изграждане на новите ни мощности, обясни Франческо Маджи, управител на Kersaem Ltd. Пилотният проект на тази голяма инвестиция е в Сливен, където Kersaem Ltd. изгражда мощността от 3 MWt. Инвестицията ще бъде финансирана от специален фонд Forteza на Kerself, със собствени средства на SAEM (компанията майка на Kersaem Ltd.), както и с банкови кредити.

Опит

Групата Kerself е построила в Италия фотоволтаични паркове с мощност 80 MWt. Инвестицията е за около

320 млн. EUR. Оценяваме шансовете си за успех в България като добри, но има рискове, пред които не си затваряме очите, каза Доменико Палмиери, представител на Kersaem Ltd. в Пловдив. Проектирането, финансирането и изграждането на фотоволтаични паркове са дейности, което сме реализирали и досега в Италия. Нашите притеснения са свързани с факта, че държавата не гарантира изкупуването на „зелената“ енергия, а е възложила тази задача на частни компании, които не са никак заинтересовани от нея, обяснява италианският мениджър.

Михаил Ванчев

Строителство Пуснаха пречиствателна станция в Ловеч

Пречиствателната станция за отпадъчни води на Ловеч вече работи, съобщиха от МОСВ. Строител на обекта е турско-германският консорциум Систем Яп Иншаат Ве Тиджарет А.Ш/Батер Инженербау ГмбХ. Финансирането е по програма ИСПА. Изграждането на пречиствателната станция струва 17 811 576 EUR, от които 75% финан-

сиране от ЕС и 25% от държавния бюджет. Заради забавяне при изпълнението екоминистерството ще удържи 283 403 EUR на консорциума от предстоящото плащане през февруари.

Р. Пенева | **pari.bg**

ЕС 8.5 млн. лв. за укрепване на свлачища

11 договора за укрепване на свлачища и срутища по Оперативна

програма Регионално развитие бяха подписани в петък. Общата стойност на безвъзмездната финансова помощ е 8.5 млн. лв., от които 7 294 205.06 лв. съфинансирани от Европейски фонд за регионално развитие. Договорите ще се изпълняват в общините Габрово, Велико Търново, Варна, Балчик, Куклен, Сливен, Свищов, Пещера, Дупница, Столична община и Червен бряг, съобщиха от МРРБ.

Р. Пенева | **pari.bg**

Еврозона
Жан-Клод
Трише: Еврото е
стабилно

Президентът на Европейската централна банка Жан-Клод Трише (на снимката) се опитва да убеди инвеститорите, че еврозоната не трябва да бъде наказвана заради бюджетните проблеми на Гърция. Докато страната се опитва да се справи с рекордния дефицит и падащите цени на облигациите, Трише твърди, че икономиката на 16-те страни с единната валута е стабилна и че недостигът в бюджета тази година вероятно ще е по-малък, отколкото в САЩ или Япония. Трише не успя да ме убеди, казва Стюарт Томсън, който управлява 100 млрд. USD в шотландския фонд Ignis Asset Management. Къде според него ще се намират икономиките на Гърция, Испания и Португалия след три години? Техните строги мерки ще натежат на цялата еврозона. Като се прибави към Гърция и загриженост-

та за нарастващите дългове на Португалия и Испания, президентът на ЕЦБ ще трябва да наблегне на нуждата от фискално благоразумие, без да събуди скептицизъм, че това може да се постигне.

Трудов пазар
Лек спад на
безработицата
в САЩ

Безработицата в САЩ падна неочаквано до 9.7% през януари, показват данните на Министерството на труда. Спадът в показателя идва въпреки съкратените 20 хил. работни места отвъд океана за първия месец на годината. Министерството на труда завиши и броя на съкратените в САЩ работници през декември на 150 хил. души. Първоначалната информация беше за 85 хил. съкращения. Уволнените през ноември също са значително повече - 64 хил. вместо 4 хил. Така от началото на рецесията досега над 8.4 млн. американци са загубили работата си, показва статистиката. За спада на показателя допринася големият брой на американците, които са се отказали да търсят работа. Показателят е скочил до 1.1 млн. за януари при 734 хил. души година по-рано.

Бюджетните кризи са във фокуса на Г-7

► Финансовият министър на Канада Джим Флахърти събра финансовите лидери от Г-7, за да търсят начини за стимулиране на нестабилното икономическо възстановяване

Янукович може
да е следващият
украински президент

► Политическите коментатори очакват лидерът на опозицията Виктор Янукович да спечели с малка преднина президентските избори

Тимошенко заплашва с протести, ако втори-ят тур на изборите е нечестен

Премиерът на Украйна Юлия Тимошенко и лидерът на опозицията Виктор Янукович се изправиха вчера един срещу друг в оспорван балотаж на изборите за президент. Прогнозите на политическите коментатори в страната показват малка преднина за Янукович. Тимошенко обаче заплаши да свика протести и да повтори Оранжевата революция от 2004 г. при съмнение за нечестен вот. Янукович получи 10% повече гласове от първия тур на 17 януари.

Залози

Залозите са големи, тъй като от избора на 37-те млн. украински граждани с право на глас зависи бързото връщане на страната към стабилност. Новоизбраният президент ще има тежката

задача да възобнови отношенията на Украйна с Русия, която изгуби позиции при прозападния президент Виктор Ющенко, и да реши с каква скорост Киев ще се присъедини към европейското семейство. Тимошенко продължава да води проевропейска политика, но вече изглежда по-склонна на сближаване с Русия. Предпочитаният победител на руските партньори обаче си остава Янукович, който освен че е по-склонен да популяризира руския език в страната, е по-малко привлечен от ЕС и НАТО.

Последствия

При евентуална победа за Янукович и оспорване от страна на Тимошенко доверието на инвеститорите в засегнатата от кризата икономика може да бъде разклатено допълнително и да се отложат преговорите с Международния валутен фонд за спасителна програма от 16.4 млрд. USD.

Липсата на единни
принципи за финан-
сова регулация и мер-
ките за справяне с тях
обсъдиха лидерите

Финансовите министри на седемте най-развити държави в света предпочитат да не изтеглят на този етап мерките за стимулиране на икономиката. Това стана ясно на започналата в петък тридневна среща на лидерите от Г-7, която се проведе в Нунавут, Канада, на около 250 км южно от Северния полярен кръг. Канадският финансов министър Джим Флахърти, който председателства двудневната среща, събра представителите на Г-7 заедно с председателя на ЕЦБ Жан-Клод Трише, за да се опитат да сближат политиката на индустриализираните страни. Позицията на повечето държави е, че икономиките имат нужда от подкрепа сега, а

мерките за намаляване на бюджетния дефицит може да бъдат предприети след възстановяването им. Правителствата заделят средства за стимулиране на експанзията, тъй като инвеститорите в момента избягват държави с растящ дълг. Всички ние сме единодушни, че стимулиращите мерки трябва да продължат, каза Флахърти.

Дълг

Германският финансов министър Волфганг Шойбле пък изрази притесненията си, че кризата все още не е преодоляна. Европа обаче не е единственият регион, в който страните имат проблеми с бюджета, коментира той. Япония без съмнение е златен медалист в управлението на най-големия дълг в света, но въпреки това ще изчака да приеме бюджета за следващата финансово година, приключваща в края на март, преди да предприемем мерки за намаляването му, каза в Нунавут

финансовият министър на страната Наото Кан. По данни на Международния валутен фонд до 2014 г. дългът на страните от Г-20 ще достигне 118% от БВП, което е ръст от 80% от началото на кризата.

Единство

Работим върху споразумение за определяне на основни принципи за финансова регулация, каза първият заместник-управляващ директор на МВФ Джон Липски. Това обаче не означава, че всички трябва да правят едно и също нещо по едно и също време, а че трябва да бъдат съгласувани, обясни той. Загрижени сме за липсата на единство и последователност в реформата във финансовия сектор и неумишлените последствия от воденето на самостоятелна политика, каза главният изпълнителен директор на Royal Bank Гордън Никсън. Аз бих насърчил стра-

ните от Г-7 да се обърнат към корена на проблема и да разработят регулаторен модел, който да намери точния баланс между риска и ползата, както и да помогне банковата индустрия не да расте, а да служи като катализатор на икономическия растеж.

Хаити

Финансовите министри от Г-7 обсъдиха през уикенда и валутите, фискалната политика, финансовата реформа и помощта за Хаити. Флахърти и американският му колега Гайтнър заявиха, че дългът на Хаити трябва да бъде анулиран след катастрофалното земетресение миналия месец. Освен финансовия министър на САЩ в срещата участва и председателят на Федералния резерв на САЩ Бен Бернанке. В групата на Г-7 влизат САЩ, Япония, Германия, Великобритания, Франция, Италия и Канада.

Проблеми

Дългът и дефицитът са притеснителни

► Главна точка в дневния ред на срещата в Канада бяха увеличаващите се притеснения заради дълга в еврозоната. Испания и Португа-

лия също бяха сред проблемните точки, тъй като инвеститорите все повече се страхуват двете страни да не последват сценария в Гърция с високия дефицит. ► Китай също беше разкритикуван заради обвинението, че поддържа умишлено нисък обменния курс на националната си валута, за да стимулира износа.

118

► процента от БВП ще достигне дългът на страните от Г-20 до 2014 г.

Cover story

Mergers, acquisitions to have strong year in 2010

Bulgaria seen as potential rival to Asian economies in outsourcing, offshoring

A total of 15 big mergers and acquisitions (M&As) were completed in Bulgaria in 2009, a *Pari* daily's survey shows. Major deals include the sale of Corporate Commercial Bank, Devin, Uniqa Bulgaria, Economic and Investment Bank (EIBank), Avto Union Centre, Cabletel and Eurocom, Kamenitza and Gorna Banya. There were a number of small deals, however, which did not become public, Raiffeisen Investment managing director Ivaylo Gospodinov told the *Pari* daily. He expects an upsurge in M&As in Bulgaria in 2010. Many companies experience financial difficulties and since bank lending is still limited, they will look for fresh resource. Some firms will be acquired by foreign companies, others may sell part of their capital to equity funds, analysts comment.

Difference

The number of M&As was much smaller in 2009, both in Bulgaria and on a global scale, because buyers wanted to acquire companies very cheaply, while sellers wanted higher prices, KBC Securi-

ties' executive director Iliyan Skarlatov explained. That difference in expectations was the reason for the few deals closed. In his words, a sobering up of the whole M&A sector can be already seen. Some companies will prefer to sell part of their capital, as they have already spent their financial buffers. Car building, the food industry and fast-moving goods are likely to be the main sectors for M&As this year, Skarlatov added.

Framework

Bulgaria is attractive for foreign investors from the viewpoint of its small budget deficit, shrunken current account gap, low inflation and public debt-to-GDP rate, Valeri Petrov, managing partner at private equity firm Bancroft, told the *Pari* daily. The problem is that companies' debts are huge and as a whole the debt of the economy is bigger than GDP, which creates concerns among foreign players. The main problem for them is the small market in Bulgaria and the second is the quality of institution, i.e. bureaucracy and corruption. Those impressions are very difficult to overcome. One of the government's challenges now is to encourage domestic demand, Petrov pointed out.

► Export-oriented companies will be the first to overcome the crisis, Bancroft managing partner Valeri Petrov said
PHOTO BOBI TOSHEV

Advantages

Bulgaria is an interesting country for outsourcing and offshoring, because the workforce is cheap and the country has the smallest tax burden in Europe, Petrov commented. Labour efficiency is low but that can be corrected with good management and a little

investment. Therefore Bulgaria can be competitive in industries that are typical for the Asian economies. Bancroft as a fund would also invest in companies that are export-oriented to the developed markets. Such companies will be the first to overcome the crisis, Petrov added.

All eyes fixed on Silver Fund

Pari daily's discussion stirs interest among investment community

There is no single solution to the problem about the low liquidity of the Bulgarian Stock Exchange, the results of a discussion on *Pari* daily's pages show. So far opinions have been voiced by Expat Capital's Nikolay Vasilev, Bulgarian Association of Asset Management

Companies' Stoyan Toshev, Karoll's Angel Rabadzhiyski, Capman's Nikolay Yalamov, Balkan Advisory Company's Vladimir Karolev, Association of Bulgarian Insurers' Orlin Penchev and Sentiel Asset Management's Valentin Karabashev.

Fund

Most experts see the rescue in allowing the Silver Fund to

invest on the Bulgarian capital market. The way in which its fund is managed, however, is of crucial importance, Vladimir Karolev and Nikolay Vasilev pointed out. They both believe that the fund should not be managed by the state administration but by a foreign company selected by tender.

Listing

The idea for listing minority

packages of shares in promising state-owned entities like the energy companies enjoys the strongest support. Karolev suggested double listing of the companies on the exchanges of Sofia and London. According to Valentin Karabashev, however, state-owned companies are no cure-all, as their listing will only have a short-lived effect.

EVN interested in renewable energy projects

Only 2-percent drop in electricity consumption registered in 2009

I was part of EVN Bulgaria even before I took the position of a regional manager at the company, Jorg Sollfellner said when interviewed by the *Pari* daily. After the privatisation of the electricity distribution companies in 2005, EVN Bulgaria took important steps towards improving the quality and security of power supply in the region it is in charge of. The total investment in that period exceeded BGN 600 million and the company became one of the strategic investors in Bulgaria.

► Jorg Sollfellner, regional manager of EVN Bulgaria

Investment

EVN Bulgaria's investment and rehabilitation programmes amount to BGN 146 million in 2010. The aims are improving the technical infrastructure and client servicing. Some 66% of the funds will go to

the distribution network and equipment. We will lay on cables as long as four times the distance from Sofia to Burgas. The construction of a modern cogeneration facility for combined production of electricity and heating energy will be launched this year. The investment will reach BGN 100 million in two years. Despite the crisis, electricity consumption fell only 2% in 2009, compared with the previous year.

Improvements

The company has implemented modern and multi-functional software, client cards, unified client numbers with the only aim to improve its services. The new invoice

issued to our clients informs them in a clear way about their electricity consumption. Bills can be paid in various ways like SMS, internet, bank account or ATM, Jorg Sollfellner explained.

Plans

EVN Bulgaria has invested EUR 3 million in a photovoltaic power plant near the town of Sliven. In December the first unit was opened experimentally. We hope that by the end of February the power plant will be ready to function at full capacity, which is 836.7 kWp. Being a socially responsible company, we are also interested in other renewable energy projects in Bulgaria, Sollfellner said.

Tender

Trace makes lowest bid for Trakia motorway

A Trace-led consortium including Stara Zagora-based Trace Group and SK 13 Holding offered the lowest bid for the construction of lot 2 of Trakia motorway, BGN 137.868 million. Eight companies took part in the tender for the Stara Zagora-Nova Zagora stretch of the motorway. Only four of them were admitted to the second stage of the tender. The second lowest price was offered by Greece's Terna, BGN 247.608 million, followed by another Greek firm, Aktor, that bid BGN 292.177 million for the job. The highest offer was submitted from the consortium between Austrian Alpine and Bulgarian Holding Roads, BGN 373.642 million. Regional minister Rosen Plevneliev said he was surprised by the big differences in the prices. The project is financed under the transport operational programme and amounts to EUR 96 million, or EUR 3 million per kilometre. The lowest bid budgets EUR 2.2 million per kilometre. The price of the winner is too low and Unified Highway Trace will be asked to give its reasons for that.

Sell-off

BGN 1bn expected from privatisation in 2010

► Boyko Borisov

Some BGN 1 million is expected from privatisation in 2010, prime minister Boyko Borisov said in parliament on Friday. The money will come mainly from Bulgartabac's sale and amendments to the Privatisation Act that will make some deals possible. A privatisation plan for 2010 is still to be approved by the cabinet, Borisov added. Minister of economy Traycho Traykov said that bidding for Bulgartabac will start at BGN 100 million. The state will offer its majority stakes in several companies in the energy, construction and military production sectors. A total of 120 minority packages will be offered for privatisation, mainly in Bulgarian Energy Holding and other energy companies. The 33-percent state share in the electricity distribution firms will most likely be sold, deputy minister of economy Evgeny Angelov told the *Pari* some days

ago. Sofia's heating utility Toplofikatsia will be returned to the municipality and it will decide whether to sell it or not.

Industry

Unions appeal Kremikovtzi's liquidation

The trade unions are looking for ways to prevent the liquidation of Kremikovtzi metallurgical plant and the lay-off of more than 2,600 workers, the Confederation of Independent Trade Unions in Bulgaria said. The court rejected the rehabilitation plan only because finance minister Simeon Dyankov did not agree to reschedule the company's public debts, the unions pointed out. According to them, Dyankov breached the legal procedure by filing his personal stand to the court without having agreed it with the respective institutions. Podkrepa labour confederation met with prime minister Boyko Borisov to suggest options for keeping as many jobs as possible at Kremikovtzi. Three of the non-polluting facilities can continue operating, Podkrepa's Lyudmil Pavlov said.

Healthcare

Working hospitals to get BGN 140m financing

A new procedure for financing of municipal hospitals under the regional development programme will be opened in the middle of 2010, deputy regional minister Lilyana Pavlova said. The programme amounts to BGN 140 million. As much as BGN 100 million of the sum will be allocated to 86 municipalities and BGN 40 million will go to the rest 178 ones. Eligible medical establishments shall not change their line of business for at least seven years. Twenty hospitals will be able to apply for BGN 80 million provided under another measure of the regional development programme. The total amount of the grant for state-owned healthcare establishments stands at BGN 148 million.

BBS

Investors downbeat about Sofix

The benchmark of the Bulgarian Stock Exchange, Sofix, will be put to test in the next one month, *Pari* daily's regular Bullish Bearish Sentiment (BBS) inquiry shows. For the first time in several weeks, the optimists about the blue-chip index's movement fell under 50% to 42%. Some 12% of those asked believe the index will remain unchanged. The number of those forecasting a slump in the blue chips increased to 46% from 25% a week ago.

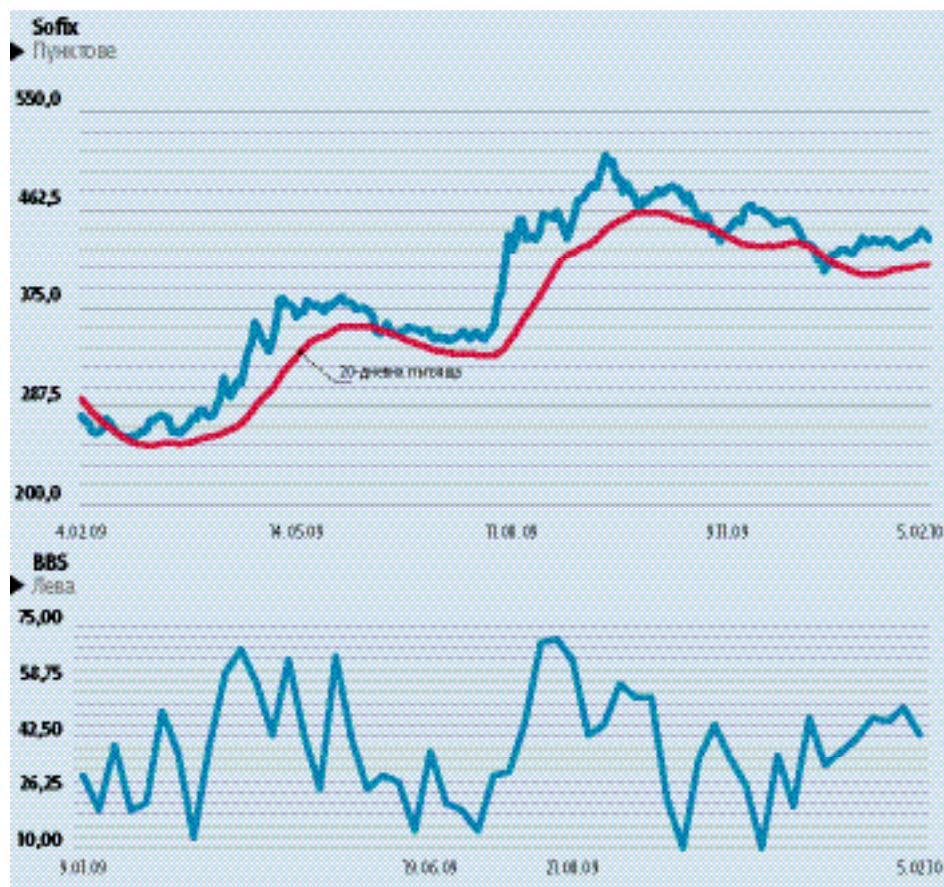
ИНВЕСТИТОР

Редактор:
Мирослав Иванов
mivanov@pari.bg
тел. 4395-867

Реклама:
Станислава Атанасова
satanasova@pari.bg
тел. 4395-851

Sofix губи почва под краката си

Индексът на сините чипове на Българската фондова борса ще бъде подложен на сериозно изпитание в следващите 30 дни. Това показва редовната анкета на в. Пари сред водещите брокери на БФБ. Оптимистите за движението на водещия индикатор се понижават до 42% и за първи път от няколко седмици са под кота 50. Брокерите губят увереност в положителния тренд в индекса главно заради негативните новини в Европа от последната седмица.

На ниво от 12% са участниците в анкетата, които прогнозираят застой за българските акции. Слабата ликвидност им дава аргументи да не очакват раздвижване на пазара. Силно се увеличават брокерите, които чакат спад. Те достигат дял от 46%. Седмица по-рано с негативни прогнози бяха едва 25% от анкетиранияте. Усложнените условия на международните пазари ще връхлетят нашия и това ще се окаже напълно достатъчно за нов срив в краткосрочен план, твърдят те.

Мирослав Иванов
mivanov@pari.bg

„Само 12% от участниците в анкетата прогнозираят застой за българските акции“

БФБ

Настроения на борсата у нас

Bullish Bearish Sentiments (настроенията на БФБ), или т.нар. BBS, е индикатор на в. Пари, който се изчислява чрез анкета сред 20 представители на водещи инвестиционни посредници у нас.

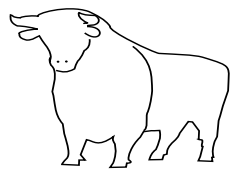
Индикаторът отразява очакванията им за движението на индекса Sofix. Той се изготвя в началото на

всяка седмица и цели да предвиди движението на широкия индекс на борсата. Прогнозата се прави за инвестиционен период от 30 дни.

Графично нагласите на професионалните инвеститори се изобразяват чрез символите на борсата - бик и мечка, съответно качващ се и падащ пазар.

Бикове...

↑ 42%

Мечки...

↓ 46%

Промяна

Ръст на продажбите при Софарма

Фармацевтичната компания Софарма АД е реализирала 9% ръст в продажбите си за януари 2010 г. спрямо същия месец на предходната година, съобщиха от

синия чип. С 4% са се увеличили постъпленията от продажби на вътрешния пазар. През изтеклия месец е отчетено повишение и на продажбите в чужбина. Те са увеличили с 11% на годишна база спрямо отчетеното през януари 2009 г. Софарма приключи миналата

година със 73% по-висока печалба до 33.4 млн. лв. Приходите от продажба на продукцията за цялата 2009 г. бяха 186 млн. лв. спрямо 167 млн. лв. края на 2008 г. За постигане на добрите финансови резултати компанията намали разходите си през миналата година.

Погледите на Вперени в Сре

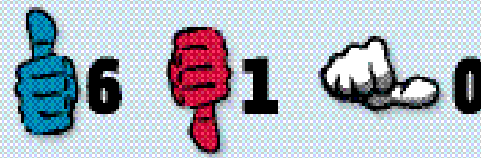
Дискусията на в. Пари за бъдещето инвестиционната общност

Проблемите със слабата ликвидност на Българската фондова борса са толкова много, че трудно може да се намери еднозначно решение. Това показват резултатите след третата седмица на дискусиите на страниците на в. Пари за бъдещето на БФБ. До момента мненията си изказаха Николай Василев, Стоян Тошев, Ангел Рабаджийски, Николай Яльмов, Владимир Каролев, Орлин Пенев и Валентин Карабашев.

Голяма част от експертите виждат спасение в разрешаването на Сребърния фонд да инвестира и на българския капиталов пазар. Начинът, по който се менажират средствата в него, обаче е много важен според Владимир Каролев и Николай Василев. И двамата защитават тезата, че той трябва да се управлява не от държавната администрация, а от избрано с конкурс голямо чуждо управляващо дружество с богата история. Вкарването на пари от Сребърния фонд у нас обаче среща съпротивата на председателя на УС на АБЗ Орлин Пенев.

Идеята за листването на миноритарни дялове от перспективни държавни компании, като енергийните дружества, събира най-много почитатели. Каролев

Да се пуснат ли на борсата пакети от държавните енергийни компании?

Да има ли прав да инвестират

Ограничения за инвестициите на БФБ на пенсионните фондове:

Минимален процент активи

Максимален процент активи

Ограничения в класовете активи

Какъв дял от д трябва да се л

Минимуми 15%

Минимуми 20%

Минимуми 30%

До 49%

Частично огранич

обаче предлага това листване да е двойно - София и Лондон. Така той вижда шанс за подобряване на ликвидността. Според Валентин Карабашев обаче държавните компании не са илач, защото ефектът от тяхното листване ще е краткотраен.

Повечето експерти са

убедени, че пенсионните фондове не трябва да имат географски рестрикции при ограничаването на инвестициите. Николай Яльмов обаче е за ограничения на пенсионните фондове при инвестиране у нас.

Запазването на данъчното облагане на сегашните нива е изключително важно

Препоръчвам на правителството да не

увеличава по никакъв начин преките данъци у нас. Според мен 0% ставка върху капиталовата печалба, 10% корпоративен данък печалба и 10% плосък данък върху доходите на физическите лица действат много добре в момента.

Спорно е да се каже колко процента от енергийните компании трябва да се качат на борсата. За мен всяка стойност, близка до 49%, е разумна. Има много аргументи за това Сребърният фонд да влага само у нас или приоритетно у нас. Има и много доводи да му бъде забранено да го прави. Според

Николай Василев,
изп. директор на Експлат
Капитал

мен ще бъде грешка, ако в дългосрочен план се остави той да бъде администриран от държавата. За развитието на капиталовия пазар у нас има и технически проблеми. Те са свързани главно с Централния депозитар. Тази институция има нужда от помощ, включително и финансова, за да разреши проблемите си.

Орлин Пенев,
председател на УС на АБЗ

Пускането на пакети от държавните енергийни компании на борсата едва ли ще повлияе върху пазара. Затова не мисля, че има смисъл от листването им. Не съм убеден, че Сребърният фонд трябва да има право да инвестира на БФБ. Да има максимален процент от активите, които ПФ може да вложат в български акции или облигации.

Резултати**Печалбата на Арома скочи с 46%**

Нетната печалба на Арома отбелязва ръст от 46% до 1.74 млн. лв. Това става ясно от годишния неконсолидиран отчет на дружеството за 2009 г. Към 31 декември миналата година

общите приходи на Арома възлизат на 37.2 млн. лв., което е минимално понижение от едва 1.7% спрямо предходната година. Скокът на финансовия резултат се дължи на свиването на разходите на козметичната компания. През миналата година разходите за дейността на Арома са в

размер на 35.5 млн. лв., като това е с 3.2% по-малко в сравнение с 2008 г. По време на петъчната борсова сесия бяха прехвърлени 2613 акции на Арома. Една акция на дружеството се котираше на средните нива от 1.588 лв., или 4.01% поевтино спрямо нивата на отваряне.

Борсата е изправена пред нов спад**Нагрупването на неизползвани пари в компаниите вреди**

Драстичните понижения на западните пазари ще предизвикат нови разпродажби на борсовите компании у нас. Това очакват анализатори, до които в Пари се допита. Брокерите обясняват прогнозите си с проблемите на борсите в Западна Европа, които заливат с негативни новини капиталовите пазари.

Поведение

През следващите 2-3 месеца опасностите за българската борса ще идват отвън, като до края на годината Sofix ще падне до 400 пункта. Това твърди Цветослав Цачев, ръководител на отдел Анализи в Елана Трейдинг. От началото на годината Sofix се е повишил с 2% до 436.530 пункта на фона на големите спадове на индексите в Западна Европа. Христо Владимиров, финансов анализатор в Ти Би Ай Инвест, също е убеден, че

ако пониженията навън продължат, те ще се пренесат и у нас. Той обаче не очаква понижението у нас да е критично. Пазарът ни в момента е напълно безтегловен, твърди Владимиров. По думите му спасение за БФБ ще бъде фактът, че спекулативни капитали вече са излезли от българската борса.

Проблем според брокерите е, че българските публични компании сами влошават бизнес средата чрез нагрупването на огромен кеш, който се вижда в отчетите.

Заделените пари в повечето случаи стоят на депозити или се предоставят на свързани предприятия, вместо да бъдат инвестирани, да се използват за оперативни разходи и плащането на заплати или просто да бъдат раздадени дивиденди. Ако тази политика се промени, можем да видим поне леко поскъпване на акциите и покачване на индексите, убедени са специалистите.

Прогнози

Брокерите са силно притеснени от поведението на чуждите пазари. За-

падните фондови борси ще преживеят нов срыв до година - година и половина, смята Христо Владимиров. Основната причина е, че публичният сектор в САЩ и повечето държави от Западна Европа са в колапс.

Правителствените стимули за икономиките вече се изчерпат и идва в момент, в който няма повече накъде, коментира още Христо Владимиров. Той смята, че докато не започнат сериозните реформи във финансовата система, нещата няма да се оправят окончателно. Според анализатора всички мерки, които са прилагани до момента, имат само краткосрочен ефект.

Пазарите на Запад пробиха надолу в последните дни, но нямаме все още потвърждение за обръщане на тренда, контрира Александър Николов, ръководител на отдел Международни капиталови пазари в Карол. Според него пропадането в последните дни е по-скоро корекция на ръста от 2009 г.

Магдалена Иванова

Всички са

Сребърният фонд

на БФБ предизвика интереса на

Сребърният фонд на БФБ

Държавните енергийни компании инвестират.

Среднодневна печалба 30% в 2009

според Николай Василев. Всяко вдигане на данъците ще има негативен ефект, твърди той.

Задочната дискусия на страниците на в. Пари ще продължи и през февруари. Всички идеи на участниците в нея можете да следите онлайн на pari.bg.

Валентин Карабашев,
изп. директор на Сентинел Асет
Мениджмънт

Колкото повече от държавните енергийни компании се качат на БФБ, толкова по-добре. Няма пречка да се разреши на Сребърния фонд да инвестира на българския капиталов пазар. При пенсионните фондове пък смятам, че трябва да има ограничение само по отношение какъв процент от активите им са в определен вид ценни книжа.

Значение за привличане интереса

на инвеститорите може да има предлагането на атрактивни активи, в случая дял от държавните енергийни компании. За да се случи това, е необходимо предлагане поне на 20% от тези компании за осигуряване на последваща ликвидност. За нас беше необяснимо как държавата очаква гражданите да инвестират

България е

единствената страна в ЕС, която няма развита клирингова къща и дериватен пазар, а наличието на такива институции би довело до повишаване на ликвидността, която отчитаме като главен проблем на нашия пазар. Предложеният дял от държавните енергийни компании трябва да е минимум 30%, като евентуалната възможност за плащане с компенсаторни инструменти би раздвижило значително пазара на този вид платеж-

Трябва да се позволи

активите на Сребърния фонд да се инвестират и на БФБ. Самият начин, по който са формирани изискванията да не се инвестира на БФБ, си е нещо като репресия към пазара. Засега няма индикации, че намерението за листване на държавните енергийни компании ще се изпълни. Има само някакви изявления, но действия няма. Според мен дял от 15% е добре като за начало, за

Държавата трябва да пусне сериозни дялове от

малкото останали държавни предприятия. Листването трябва да е двойно в България и Лондон, а делът трябва да е от 40 до 49%. При всички случаи над 30%. За управлението на Сребърния фонд трябва да се направи международен конкурс. Българските пенсионни фондове не трябва да имат географски ограничения

Стоян Тошев,
председател на БАУД

у нас, а самата държава да забранява това на Сребърния фонд.

Ангел Рабаджийски,
изп. директор на ИП Карол АД и
член на УС на БАЛИП

ни инструменти. Привърженик съм на тезата, че Сребърният фонд би трябвало да може да инвестира и на местния пазар, и за тази цел са необходими нормативни промени.

Николай Ялъмов,
председател на СД на Капман АД
и член на УС на БАЛИП

да се предизвика интерес. Да има ограничение колко процента от активите на ПФ да се влагат в български акции.

Владимир Каролев,
съсобственик в Балканска кон-
султантска компания

къде да влягат. Трябва да имат рестрикции, както е по света, в класовете активи.

” През следващите 2-3 месеца опасностите за българския капиталов пазар ще идват отвън

Цветослав Цачев,
ръководител на
отдел Анализи
в Елана Трейдинг

► Българската борса е подложена на натиск от спада на чуждите пазари

400

► пункта до края на годината ще падне Sofix е една от прогнозите на анализаторите

2

► процента ръст е отчетел Sofix от началото на годината до 436.530 пункта

Преференциални цени за счетоводни услуги за 2010'

Безплатно счетоводно приключение на 2009'

Дейност на фирмата	Услуги	Търговия	Производство
Нерегистрирани по ДДС			
до 50 док.мес.	100	150	180
51 - 100 док.мес.	140	180	200
101 - 150 док.мес.	170	210	250
над 150 док.мес.	по договаряне	по договаряне	по договаряне
Регистрирани по ДДС			
до 50 док.мес.	200	300	350
51 - 100 док.мес.	280	380	400
101 - 150 док.мес.	350	450	480
над 150 док.мес.	по договаряне	по договаряне	по договаряне

* С включен ТРЗ за персонал до 5 човека включително. Всички цени са в български лева без включен ДДС.

www.advisor.bg

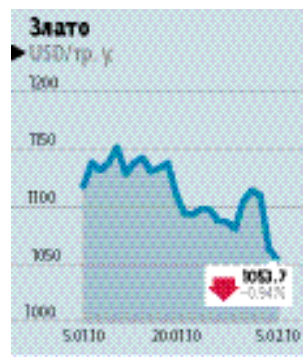
София, ул.Червена стена 1, +359 2 964 1725, office@advisor.bg

Стока на деня

0.65

► процента се повиши цена-та на овеса, търгуван на борсата в Лондон, и достигна 155.3 USD/т

” По време на борсовата сесия в петък овесът добави 0.97 USD към стойността си и по този начин заличи напълно негативната тенденция от предходната сесия

” Цената на златото отбеляза ново понижение по време на вчерашната сесия в Лондон и достигна 1052.80 USD/тp.у. Основната причина за това беше доларът, който спечели 0.43%

Цифра на деня

2.80

► процента загуби калаят по време на последната борсова сесия и достигна 15 665 USD/т

” Цената на метала загуби 451 USD от стойността си и се смъкна под линията от 16 000 USD/т. Основната причина беше слабият интерес на брокерите, насочили се към силния долар

Търсене на пластмаса вдигна цените на продуктите от нефт със 150%

Цените на нефтохимическите продукти бележат сериозен ръст и достигнаха нива, които не са били виждани от 2 години. За повечето анализатори това е сигурен признак за възстановяване на азиатската икономика, която е и най-големият производител и износител на продукти на нефтохимичната индустрия. Според специализирания измерител Platts Global Petrochemical Index, който проследява движението в цените на етилена, пропилена и бензола, тези вещества са отбелязали ръст от над 150% спрямо година по-рано и са достигнали 1200 USD/т.

Георги Георгиев
ggeorgiev@pari.bg

” Според международната енергийна агенция (IEA) консумацията на нефта се е повишила със 100 хил. барела дневно спрямо година по-рано

► Засиленото търсене на пластмаса вдигна цената на етилена, пропилена и бензола

барела дневно.

Най-голямо търсене на нефта има в Китай, където потреблението през миналата година се е увеличило със 75%. При

другите големи производители на битова техника - Япония, Сингапур и Южна Корея, търсенето също се е увеличило значително, като повишението достига 50%.

на световната икономика. Нефтохимическата индустрия е и едно от главните направления, където се използва петрол и най-вече нефта. Според международната енергийна агенция (IEA) консумацията на нефта се е повишила със 100 хил. барела дневно спрямо година по-рано, докато в същото време световното потребление на петрол се е понижило с 1.3 млн.

Движението на цените на тези химически съединения е от изключително значение за глобалната икономика, тъй като с тях се захранва както пластмасовата индустрия, така и производството на изкуствените текстилни материали. От своя страна засиленото производство на тези стоки, които са най-търсените материали в света, е доста сигурен индикатор за състоянието

Обзор

Зърнените култури запазиха негативното си движение

И през тази седмица продължи поевтиняването на основните зърнени култури, търгувани на борсовите пазари по света. В Чикаго пшеницата слезе с над 4 USD до 174 USD/т, а царевичата стигна 139 USD/т. В Будапеща също беше отчетен спад в цените на зърнените култури. Европшеницата се котираше с понижение от 5 лв. до 205 лв./т, а царевичата се продаваше със същото понижение на 220 лв./т. Най-голямото поевтиняване беше при маслодайния слънчоглед, който загуби 6 лв. и се предлагаше за 541 лв./т.

Таня Панайотова,
Софийска стокова борса

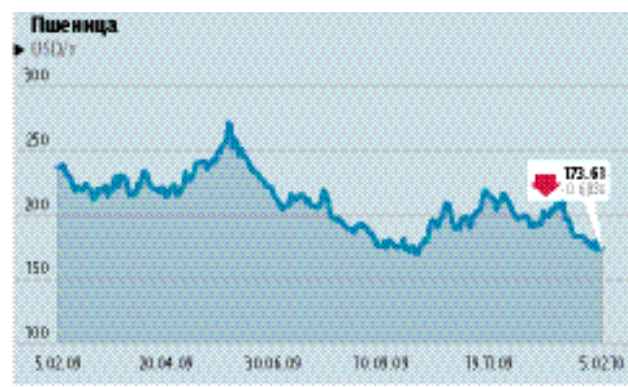
” Бензин А 95 се движеше от 1575 до 1630 лв./хил. л, дизеловото гориво се търгуваше от 1498 до 1620 лв./хил. л, а газ пропан-бутан от 866 до 910 лв./хил. л

На Софийската стокова борса хлeбната пшеница не промени цената си и се предлагаше на 210-220 лв./т. При царевичата и слънчогледа също нямаше движение, като се задържа-

ха съответно на 240 лв./т и 520 лв./т.

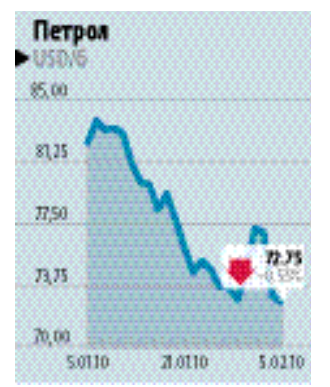
Раздвижване се забелязва на сесията за хранителни стоки. Имаше сделка за сол на 38 лв./т, както и интерес към насипен овес, като там търговията вървеше между 200 и 210 лв./т. Както обикновено най-голям интерес имаше при нехранителните стоки. Там бяха реализирани

контракти за широколистна дървесина на 53 лв./куб. м., и за котелно гориво на 736 лв./т. Горивата се продаваха в широк ценови диапазон. Бензин А 95 се движеше от 1575 до 1630 лв./хил. л, дизеловото гориво се търгуваше от 1498 до 1620 лв./хил. л, а газ пропан-бутан от 866 до 910 лв./хил.л. Също така имаше сделки за газъл, който се продаваше за 1573 лв./хил. л.

► Спот цени на суров петрол

Вид	Последна цена
СРЕДИЗЕМНО МОРЕ	
ИРАНСКИ ТЕЖЪК	69,9
СИБИРСКИ	70,45
УРАЛСКИ С+Г	70,45
САХАРСКИ	72
СЕВЕРНО МОРЕ	
БРЕНТ	71,66
ОСБЕРГ	72,26
ЕКОФИСК	71,86
СТАТФОРД	71,88
ФОРТИС	71,05
ФЛОТА	69,98
УРАЛСКИ СIF	70,4
ЗАПАДНА АФРИКА	
БОНИ ЛЕК	72,48
КУА ИБОЕ	71,79
ФОРКАДОС	71,77
КАБИНДА	70,89

► Спот цени на петролни продукти

Вид	Купува	Продава	Условия на доставка	Спецификации
БУТАН С	780,00	785,00	СIF	
ПРОПАН	720,00	725,00	СIF	
БЕНЗИН СУПЕР	692,00	694,00	СIF	
БЕНЗИН СУПЕР	679,00	681,00	FOB	
АВИОГОРИВО	586,00	586,00	FOB	
НАФТА	674,00	676,00	СIF	
ГАЗБОЛ	590	586	СIF	
ДИЗЕЛ F	599,00	601,00	FOB	РУСИЯ 50PPM
МАЗУТ	450,00	452,00	СIF	1.0%HSFO
МАЗУТ	435,00	437,00	СIF	3.5%HSFO

► Цени на цветни метали

Метал	Цена на разплащане	Купува 3 м.	Продава 3 м.
МЕД	6242	6315	6320
КАЛАЙ	15665	15620	15720
ОЛОВО	1925	1954,25	1960
ЦИНК	1981	2000	2003
АЛУМИНИЙ	1949	1984	1991,25
НИКЕЛ	17350	17390	17424
АЛУМИНИЕВА СПЛАВ	1855	1850	1920

► Спот цени на благородни метали

Метал	Купува	Продава	Най-висока	Най-ниска
ЗЛАТО	1059,4	1059,9	1068,95	1049,58
СРЕБРО	15,07	15,12	15,37	15,01
ПЛАТИНА	1475	1480	1510,25	1468,6
ПАЛАДИЙ	392,5	394,5	409	381,65

► Срочни цени на пшеница

Произход/място на доставка	Вид	Условия на доставка	Февруари
МЕКСИКАНСКИ ЗАЛИВ	ХЛЕБНА	FOB	193,25
АВСТРАЛИЯ	ХЛЕБНА	СПОТ	472,55
ФРАНЦИЯ РУАН	ХЛЕБНА	СПОТ	170,74
АНГЛИЯ	ХЛЕБНА	ИЗТ. БРЯГ	155,07
ГЕРМАНИЯ	ХЛЕБНА	СIF БАЛТИЙСКО МОРЕ	-
УНГАРИЯ	ХЛЕБНА	СIF УНГАРИЯ	-
УКРАИНА	ХЛЕБНА	FOB ЧЕРНО МОРЕ	187,68
РУСИЯ	ФУРАЖНА	FOB ЧЕРНО МОРЕ	157,56

► Срочни цени на агрокултури

Вид	Борса	Единица	Март
Царевица	СВОТ	USD/bu.	351,5
Ечемик	АСЕ	USD/MT	126,99
Памук	NYBOT	USD/lb.	69,05
Какао	NYBOT	USD/MT	3110
Кафе	NYBOT	USD/lb.	131,3
Рапица	АСЕ	USD/MT	343,51
Ориз	СВОТ	USD/cwt	14,24
Овес	СВОТ	USD/bu.	239,5
Соя СВОТ	USD/bu.		917

Източник: Bloomberg

► Срочни цени на агропродукти

Вид	Борса	Единица	Март
Захар	NYBOT	USD/lb.	27,98
Соево масло	СВОТ	USD/lb.	37,16
Портокалов сок	NYBOT	USD/lb.	138,8
Мляко	СМЕ	USD/cwt	14,09
Обезмаслено мляко	СМЕ	USD/cwt	118,9
Масло	СМЕ	USD/lb.	150
Денатуриран етанол	СВОТ	USD/gal.	1,78

Борси: СВОТ - Чикагска стокова борса; СМЕ - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркската стокова борса; АСЕ - Австралийска стокова борса
Мерни единици: 1 bu. соя = 27.216 кг.; 1 bu. царевича = 25.4016 кг.; 1 bu. овес = 15.4224 кг. 1 lb. = 0.4536 кг.; 1 MT = 1000 кг.; 1 cwt = 50 кг.; 1 gal. = 3.785 л.; 1 USD = 1 US cent

Евروزоната на кръстопът

Страните все още не са близо до предела, при който членството в общото валутно пространство би било нетърпимо

Изправяйки се пред най-тежките икономически проблеми от създаването си преди 11 години, еврозоната, изглежда, засега се държи като едно цяло, но излизането от нея на някои от по-слабите ѝ членове не може да бъде изключено като вероятност в дългосрочен план, пише Reuters. Падащите цени на акциите и облигациите в Гърция, Испания и Португалия през тази седмица подчертава страховете, че силно задължените страни в южната част на еврозоната може би не са способни да се справят с фискалните и монетарните изисквания на членството.

Много анализатори очакват Европейският съюз или Международният валутен фонд, който обяви, че ще помогне на Гърция, ако бъде помолен, да се намесат с помощ под някаква форма за слабите членове на еврозоната, ако това е необходимо, за да бъде запазена нейната цялост.

Отражение

Икономиките обаче се разделят толкова рязко, че дори и ако слабите членове бъдат спасени, техните проблеми може да се отразят

на ръста на зоната с години напред и евентуално да ги принудят да се откажат от еврото по-късно през това десетилетие, ако цената на членството изглежда твърде висока.

Слабостта на южните членове на еврозоната беше замаскирана в началото от благоприятната икономическа среда в световен план, от евтините кредити и от бума в жилищния сектор. По време на кризата от 2007-2009 г. членството предпази страните от най-тежкия пазарен смут.

През последните няколко месеца обаче цената и ползите от членството се измениха. Огромните публични дългове и безработицата нараснаха толкова много, че страните имат нужда

„Процесът по напускането на еврозоната би бил толкова болезнен и труден както от практическа, така и от политическа гледна точка, че може да се очаква правителствата да прибегнат до почти всички други опции преди това

от огромен икономически ръст, за да ги намалят, но като членове на еврозоната те нямат възможност нито

да намалят лихвените си проценти, нито да обезценят валутите си.

Усмирителна риза

Монетарната усмирителна риза вероятно ще стане още по-загегната, тъй като икономическото развитие на по-силните страни членки на еврозоната, като Германия, увеличава натиска за Европейската централна банка да оттегли освободените си мерки през тази или следващата година.

Спекулациите за ранно излизане от еврозоната на някои от страните вероятно са неуместни. Страните все още не са близо до предела, при който членството в еврозоната би било нетърпимо; въпреки че безработицата в Испания приближава

20%, страната се справяла с подобно ниво в средата на 80-те и 90-те години на миналия век.

Процесът по напускането на еврозоната би бил толкова болезнен и труден както от практическа, така и от политическа гледна точка, че може да се очаква правителствата да прибегнат до почти всички други опции преди това.

Сред многото предизвикателства страните ще трябва да намерят начини да отделят местните банкови депозити от монетарната система на еврозоната, за да предотвратят отлив на капитал, да преминават почти за един ден към изплащането на заплати в нова валута и да плащат деноминирани в евро жилищни заеми, които изведнъж стават много по-скъпи.

Също така еврозоната е политическо постижение с историческа стойност, което най-богатите членове, включително Германия и Франция, вероятно ще бранят.

Разделение

Дори Гърция да получи някаква помощ, тя ще овладее дълговата криза само в краткосрочен план и това няма да премахне големите, дългосрочни разлики в икономическото представяне, които усложняват живота на по-слабите членове на еврозоната.

Мерките за сравнително сравнение се разделяха през последните години,

след като трудовите разходи в страни като Испания, Ирландия и Гърция скочиха, докато в същото време Германия увеличи конкурентоспособността си, като постави ограничение на увеличението на заплатите.

Текущата сметка на еврозоната е почти балансирана през по-голямата част от последното десетилетие, но тези данни прикриват очевидната разлика между големия излишък на ориентирания към износ Германия и дефицитите при високо консумативните икономики по периферията.

Тези разлики бяха показани и в доклад на Европейската комисия от миналия месец, според който валутният курс на Гърция, Испания и Португалия е надценен с повече от 10%, което е индикация колко много трябва да падне заплащането в тези страни или производителността да нарасне, за да бъдат те отново конкурентни.

Постоянството на големите разлики между страни поставя под заплаха доверието в еврото и заплашва целостта на еврозоната, заявиха от ЕК.

В обръщение към парламента през миналия месец германският министър на икономиката беше дори още по-открит, заявявайки, че слабостта на някои страни „може да има фатални ефекти върху всички страни от еврозоната.“

Корпоративни съобщения и обяви на държавни институции

ЦКБ СИЛА
Уведомление по чл.340 от Кодекса за социално осигуряване до осигурените лица, пенсионерите и осигурителите в пенсионните фондове, управлявани от Пенсионноосигурително дружество „Лукойл Гарант - България“ АД

С Решения на СГС от 08.01.2010 год. пенсионните фондове, управлявани от Пенсионноосигурително дружество „Лукойл Гарант - България“ АД, се вляха в съответните пенсионни фондове, управлявани от Пенсионноосигурително акционерно дружество „ЦКБ-СИЛА“ АД.

ПОАД „ЦКБ-СИЛА“ АД е първото регистрирано пенсионноосигурително дружество, учредено на 07.02.1994 год. Дружеството притежава лиценз №8/03.11.2000 год. за извършване на дейност по допълнително пенсионно осигуряване. С това преобразуване, ползвайки дългогодишния опит и на двете дружества, отлична техническа и кадрова обезпеченост, добро име и добро финансово състояние, както и мрежата от офиси на ПОАД „ЦКБ-СИЛА“ АД, се увеличават възможностите за още по-качествено обслужване и управление на Вашите средства.

Уважаеми клиенти, всички Ваши средства, натрупани по индивидуалните Ви партии, са прехвърлени в съответните пенсионни фондове, управлявани от ПОАД „ЦКБ СИЛА“ АД, като е запазен техния размер. Прехвърлянето е извършено без каквито и да било такси и комисионни. Вие запазвате всичките си осигурителни и пенсионни права. Осигурителната Ви история, като съвкупност от всички документи и данни, събрани и записани през целия период на Вашето осигуряване, в регистрите на пенсионните фондове, управлявани от ПОД „Лукойл Гарант - България“ АД, са запазени при вливането в съответните пенсионни фондове, управлявани от ПОАД „ЦКБ-СИЛА“ АД.

Уважаеми пенсионери, ПОАД „ЦКБ-СИЛА“ АД поема задълженията за изплащане на Вашите пенсии в размерите и съгласно условията, посочени в пенсионните Ви договори.

Съгласно изискванията на чл.340, ал.3 от КСО, осигурените лица, чийто индивидуални партии са прехвърлени от пенсионните фондове, управлявани от ПОД „Лукойл Гарант - България“ АД в съответните пенсионни фондове, управлявани от ПОАД „ЦКБ-СИЛА“ АД, в едномесечен срок от уведомяването им, без да се прилагат ограниченията за прехвърляне, имат право да прехвърлят средствата по индивидуалната си партия в друг пенсионен фонд от същия вид, без да заплащат такси за това. Осигурените в доброволен пенсионен фонд, освен правото да прехвърлят средствата си по индивидуалната партия в друг пенсионен фонд от същия вид, без да се прилагат ограниченията за прехвърляне, имат и правото в едномесечен срок от уведомяването им еднократно да изтеглят натрупаните средства по индивидуалната си партия от лични вноски без да заплащат такси за това.

С пълната информация за преобразуването можете да се запознаете на официалната електронна страница на ПОАД „ЦКБ-СИЛА“ АД с електронен адрес: www.csb-sila.com или в офиса на дружеството: гр.София, ул. Стефан Караджа №2, всеки работен ден между 09 и 17 часа.

Телефон за допълнителна информация:
02/810 80 11, 090032333 (0,22лв/мин)

ОБЩИНСКА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЯ - СТАРА ЗАГОРА
На основание чл.1 ал.2 т.3 от ЗПСК, чл.5 от Наредбата за търговете и конкурсите, Решения №№ 699,700,701 и 702 от 22.12.2009 г. на Общински съвет Стара Загора и Решения №№ 2427, 2428, 2429 и 2430 от 12.01.2010 г. на Надзорния съвет на ОБАП

ОБЯВЯВА
Продажба чрез публичен търг с явно наддаване на общински обекти в Зала „Фойайе“ на Общината при следните условия

№	ИМОТ	Начална тръжна цена	Стъпка за наддаване	Депозит цена срок	Тръжна документация цена срок	Срок за оглед на обекта до 17 ч.	Дата, час на търга, срок за подаване документация
1	Общински нежилищен имот за стопански цели, самостоятелен обект в сграда с идентификатор 68850.509.3272.1.106 в гр. Стара Загора, кв. „Казански“ блок № 24 /бивше котелно/, ЗП = 221 кв. м	45 900 лева	2 000 лв.	5 000 лв. 16.02.10 г. 16.03.10 г.	300 лв./без ДДС/ 15.02.10 г. /15.03.10 г./	15.02.10 г. /15.03.10 г./	17.02.10 г. /17.03.10 г./ 10 ч.
2	Общински нежилищен имот за стопански цели, самостоятелен обект в сграда с идентификатор 68850.509.3272.1.107 в гр. Стара Загора, кв. „Казански“ блок № 24 /помещение/, ЗП = 90,24 кв. м	20 400 лева	2 000 лв.	5 000 лв. 16.02.10 г. 16.03.10 г.	300 лв./без ДДС/ 15.02.10 г. /15.03.10 г./	15.02.10 г. /15.03.10 г./	17.02.10 г. /17.03.10 г./ 14 ч.
3	Общински нежилищен имот за стопански цели, съставляващ УПИ VIII физкултурен терен в кв. 17, с. Ракитница, община Стара Загора /бивш стадион, съблекалня/, площ – 24 258 кв. м, Сграда с РЗП = 193,50 кв. м	161 550 лева /без ДДС/	10 000 лв.	20 000 лв. 17.02.10 г. 17.03.10 г.	300 лв./без ДДС/ 16.02.10 г. /16.03.10 г./	16.02.10 г. /16.03.10 г./	18.02.10 г. /18.03.10 г./ 10 ч.
4	Общински нежилищен имот за стопански цели, съставляващ УПИ I общежитие, кв.15, пл. №162 и пл. №163 в с. Михайлово, община Стара Загора, /бивша детска градина/, ЗП = 146,60 кв. м, площ – 1 620 кв. м	13 550 /без ДДС/	1 000 лв.	5 000 лв. 17.02.10 г. 17.03.10 г.	300 лв./без ДДС/ 16.02.10 г. /16.03.10 г./	16.02.10 г. /16.03.10 г./	18.02.10 г. /18.03.10 г./ 14 ч.

Депозит преведен по IBAN СМЕТКА BG 45BPB179353375755401 BIC код: BPBVBGSS на ЮРОБАНК И ЕФ ДЖИ БЪЛГАРИЯ " АД, клон Стара Загора или на касата в Информационния център във фойайето на Общината. За допълнителна информация:
тел. 042/ 614 674; тел./факс 042/ 603 913 и тел. 614 675 E-mail: privat@city.starazagora.net <http://oap.starazagora.net/>

Пари **КОРПОРАТИВНИ СЪОБЩЕНИЯ И ОБЯВИ НА ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ**

Търгове, конкурси, Корпоративни промени, Покани за обществени поръчки, Търгови предложения Изменения по наредби, Процедури по приватизация, Уведомления и други обяви от частната и държавната сфера

Цена за публикация:
0.66 лв./колон мм/ без ДДС

Срок за подаване на заявките: до 11 ч. в деня преди публикация

За допълнителна информация и заявки: тел.02/4395 853, e-mail: reklama@pari.bg

Не е сигурно, че рецесията свършва през 2010 г.

Бюджетът се лута от прекомерни излишъци до дефицит

► Експат Компас е нов продукт за икономически анализи. Той е създаден от Експат Капитал, финансова компания, базирана в София. Експат Компас е предназначен за инвеститори, икономисти, политици и бизнесмени. Екипът на Експат Компас се ръководи от бившия вицепремиер и министър на икономиката Николай Василев.

Новините около бюджета за тази година са смесени. От една страна, е положително, че България достигна най-ниския бюджетен дефицит в ЕС за 2009 г. - само 0.8% от БВП. Ако България трябва да бъде критикувана за своя малък бюджетен дефицит, какво да кажем за останалите държави в Европа. Нещо повече, този дефицит беше натрупан само през юли, точно преди идването на власт на новото правителство. Новият финансов министър заслужава признание, че на практика балансира бюджета за периода август - декември 2009 г. чрез успешни ограничения на разходите. Коментарите, че в периода септември 2008 - юли 2009 г. предизборно е харчено повече от разумното, според нас са оправдани.

Възможност

От друга страна, критиците могат да кажат, че България е можела да постигне повече. По-дълбоки реформи в публичния сектор, включително в здравеопазването и в пенсионната система се обсъждат, но все още не са започнали. Риториката за балансиран бюджет (която ние горещо подкрепяме) не съответства на факта, че България преминава към дефицит след 6 години на рекордни излишъци. Правителството забави плащания между 1 и 2 млрд. лв. главно за съществуващи договори за обществени поръчки, като по този начин

задълбочи сериозната ликвидна криза в икономиката и увеличаващата се междуфирмена задлъжнялост. С натрупване, т.е. не на реална кешова база, истинският бюджетен дефицит за 2009 г. би трябвало да е 2-3%. Също така бюджет 2009 беше променен през декември, за да се допусне дефицит. За 12 години българският парламент никога не беше променял бюджети. Разочаровани сме също така, че бюджет 2010 предвижда дефицит от 0.9% от БВП за първи път може би от 2003 г. насам. Нека припомним, че България традиционно поддържа висок дефицит по текущата сметка, който през 2007-2008 г. достигна опасни нива от над 25% от БВП. Следователно бюджетните излишъци изглеждат благоразумни за държава с валутен борд, с високи външни дисбаланси и за държава, която фалира по външния си дълг през 1990 г. и преживя висока инфлация и хиперинфлация през 1990-1997 г.

Да обобщим, ситуацията с бюджетния дефицит в България е по-добра от тази във всички страни в ЕС, но е по-лоша от постиженията на страната през целия период между 1998 и 2008 г. Разтревожени сме и от факта, че популистският натиск за повече разходи може да влоши ситуацията, а не да я подобри през 2010-2013 г.

Публични разходи

Бюджет 2010 не е малък, а прекалено щедър, особено към пенсионерите. Много наблюдатели описват бюджет 2010 като скромнен по размер. Ние не сме съгласни. Според нас бюджет 2010 е твърде голям като процент от БВП, доста по-голям от всички предходни за последните две десетилетия. България планираше бюджетни разходи под или около 40% от БВП в продължение на много години. Дори през 2005-2009

г. България харчеше само 38-40% поради ограничената, наложени от някои коалиционни партньори. Настоящото правителство увеличи държавните разходи до 42.3% от БВП за 2010 г. въпреки първоначално изказваните намерения за разходи в рамките на 30-35% от БВП. Дори обещава допълнителни средства за някои сектори като земеделие, здравеопазване и вътрешни работи. Смятаме, че разходите може да достигат 43.5%, докато нашето препоръчително ниво е едва 39%.

Правителството публично набеляза 6 приоритетни области в бюджет 2010: социална сфера, образование, здравеопазване, околна среда, пътна инфраструктура и вътрешни работи. Въпреки това повечето от тези сектори ще получат значително по-малко средства от първоначално планираното през 2009 г. С едно голямо изключение, което не е сред приоритетите: пенсиите. Всъщност пенсионерите са единственият сегмент от населението, който не е пострадал от кризата. През 2007 г. пенсиите бяха само 8.3% от БВП. През 2010 г. те ще бъдат над 11.3%, което не включва възможните увеличения в средата на годината (небюджетирани, но възможни), както и добавките в края на годината. За 3 години разходите за пенсии са нараснали с над 2.5 млрд. лв., или с 54%, а номиналният БВП - едва с 12%. Нашето очакване е, че реалният разход за пенсии може да достигне 12% от БВП през 2010 г., докато ние препоръчваме под 9%. Във връзка с влошаващата се демография е необходима сериозна реформа на пенсионната система, която трябва да включва замразяване или дори намаляване на пенсиите и увеличаване на пенсионната възраст. Освен ако правителството не реши да увеличи данъците и социалните осигуровки

► Как оценяваме стабилността на валутния борд и да предвидим опасност от девалвация?

1. Политически въпроси	Коментар
Правителството подкрепя борда	++ Да
БНБ подкрепя борда	+++ Да
Европейски институции	Не особено
2. Бюджетен дълг	
Бюджетен баланс	- Малък дефицит, покачва се
Бюджетни разходи	-- Прекомерни и покачващи се
Държавен дълг	+++ Много нисък
Чуждестранни задължения на частния сектор	-- Високи
Фискален резерв	++ Висок и стабилен
3. Въпроси, свързани с икономическия цикъл	
Растеж на БВП	-- Рецесия
Инфлация	+++ Ниска
Безработица	- Средна, покачваща се
Стабилност на банковата система	+ Добро, но влошаващо се
4. Външнибаланси	
Дефицит по текущата сметка, търговски дефицит	-- Много висок, понижаващ се
ПЧИ	+ Високи, но понижаващи се
Приходи от международен туризъм	+ Умерено високи, но понижаващи се
Валутни резерви	++ Високи

или не поддържа постоянни дефицити. Или пък още по-лошо - да намали реалната стойност на пенсиите чрез девалвация на валутата.

Задлъжнялост

България е страна с ниско ниво на публичен дълг, но чуждестранните задължения на частния сектор са големи.

Когато оценяваме задлъжнялостта на една страна, трябва да имаме предвид откъде е тръгнала. България фалира по външния си дълг през 1990 и го реструктурира през 1994 г. Тогава държавният дълг се равняваше на над 130% от БВП. България беше много сериозно задлъжняла страна. Или по-скоро номиналната стойност на БВП беше много ниска в доларово изражение. Чрез много благоразумни фискални политики между 1998-2008 г., както и заради високия растеж на БВП, страната успя да намали задлъжнялостта си до под 15% от БВП. Нещо повече, валутните резерви от 12 млрд. EUR са много повече от общия държавен дълг в размер на 5 млрд. EUR. Следователно България няма нетен публичен дълг, вътрешен или чуждестра-

нен. Всъщност държавата би могла да плати с резервите целия си публичен дълг. Ако това е вярно, би било интересно да се замислим защо кредитният рейтинг на страната (ВВВ според Z&P) е понисък от този на Гърция (ВВВ+), както и на много други страни със сериозно влошаващи се публични финанси и покачващи се нива на дълга.

Правителствената програма предвижда, че нивата на публичния дълг трябва да се задържат под 25% от БВП. Ние бихме приветствали не увеличение, а допълнително намаление на задлъжнялостта като резултат от бюджетни излишъци. Положителната тенденция обаче се обърна.

Рецесия

Ще приключи ли рецесията през 2010 г.? Не сме сигурни. Подобно на по-голямата част от света България изживя 10 години на силен растеж, който беше над 6% през 2004-2008 г. Можем да твърдим, че България влезе в кризата в по-добра форма от повечето други държави, но въпреки това пострада. През 2009 г. БВП се свил с около -5%, точните цифри се очакват през март 2010 г.

Индустриалното производство е намаляло по-драстично. Строителството и секторът на недвижимите имоти, които процъфтяваха до лятото на 2008 г., са засегнати най-сериозно. Банковият сектор в България влезе в кризата в добра форма. Няма сериозни сътресения; най-високите коефициенти на капиталова адекватност в ЕС от около 17%; много малко необслужвани заеми преди 2009 г., макар силно нарастващи от средата на 2009 г. Лихвените проценти се увеличиха сериозно: левовите депозити в банките са с лихва над 9% годишно, а лихвите по кредитите са двуцифрени. Това привлече повече депозити в банките, но бизнесът претърпя критична липса на кредити и високи лихвени разходи. Голямата и нарастваща междуфирмена задлъжнялост и липсата на финансиране, изглежда, са главният проблем на икономиката в момента. Банковият сектор отчете рекордни печалби от 1.4 млрд. лв. за 2008 г. и още 700 млн. лв. през 2009 г. Надяваме се да видим печалби за целия банков сектор и през 2010 г., но не сме оптимисти за нивата им.

Експат Канумал

Реален ръст на БВП, в %

Инфлация (потребителски цени), в % в края на годината

ПАРИ&РАБОТА

Редактор:
Боряна Николаева
bnikolaeva@pari.bg
tel. 4395-857

Реклама:
Мария Секулова
msekulova@pari.bg
tel. 4395-857

Проучване В Дания плащат най-много

Средният доход на час в Дания е 36.50 EUR. По този показател датчаните са на първо място в Европа, последното се отнежда на България, където средното заплащане на час е едва 2.50

EUR. Германия е на седмо място - там за един час трудещите се получават около 29.80 EUR. Средната стойност за почасовото заплащане на територията на ЕС е 23.10 EUR. Данните от проучването на Дойче Веле показват още, че във Великобритания най-добре платени са генералните директори, които получават средно по 212 000 GBP годишно.

Интервю Мария Шишкова, управляващ съдружник на Aims International за България и Македония

Търсят се висши мениджъри, сега излизат по-евтино

До края на 2010 г. безработицата бавно ще започне да намалява

► **Госпожо Шишкова, много анализатори коментират, че безработицата ще бъде най-големият проблем през 2010 г. заради кризата. Каква е вашата прогноза за развитието на пазара на труда?**

- В много личен план, когато човек остане безработен, това е сериозен проблем, защото пазарът вече е много по-различен в сравнение с началото на 2009 г. От друга страна, пазарните развиятия са полезен процес, тъй като през последните години икономиката ни започна да прегрява и трудовият пазар доста се изкриви. Бяхме свидетели на ескалиращо движение на заплащането, което по никакъв начин не съответстваше на повишение на ефективността на труда. В някои сфери имаше ръстове на заплатите от по 30-40% на годишна база, което създава очаквания за нескончаем растеж без толкова пряка връзка с индивидуалното представяне и качество на работата. Подобно изкривяване на възприятията е и обръкването за пазара.

Очаквам, че до края на 2010 г. безработицата бавно ще започне да се стопява. Трудно ми е да прогнозирам точния ѝ процент, още повече че трябва да отчитаме и т.нар. скрита безработица, свързана с хората, които въобще не са регистрирани като безработни и са отпаднали от наблюдение, или пък тези, които предпочитат да се водят безработни, макар и да получават някакви финансови приходи. Очаквам и сивият дял на икономиката да се увеличи. Желанието на хора и компании да избегнат данъци е почти първично заложено, макар че това е безсмислен риск, особено на фона на благоприятния като цяло данъчен режим в момента.

► **Какъв е вашият съвет към хората, за да бъдат по-адекватни на пазара на труда?**

- Има различни сценарии, зависи на каква позиция е конкретният човек и каква заплата получава. Има

мениджъри на високо ниво, които в момента също остават без работа. Факт е, че съкращенията започнаха много по-рано в Западна Европа, отколкото в България и при нас кризата едва сега се вижда ярко. За всички обаче това, което се случва сега, е не само тежко стечение на обстоятелствата, но и възможност. Например за хора, които са работили много интензивно, сега се отваря възможност да си починат, да преценят дали не искат да инвестират в надграждане на знанията и уменията си. Това е добра възможност за т.нар. sabbatical, т.е. да си дадат половин или една година почивка от активна работа. А те в повечето случаи могат да си го позволят, защото досега са получавали високо заплащане.

Не по този начин обаче стоят нещата при човек, който разчита на заплатата си, за да преживява. В неговия случай трябва да се прецени кои са приоритетите и дали кризата е възможност или лошо стечение на обстоятелствата. Такива хора или решават, че ще останат без постоянна работа и ще действат като самостоятелни консултанти, за да не падат на по-ниско ниво в йерархията, или правят отстъпка и приемат по-нископлатена и по-малко отговорна позиция. В крайна сметка това е индивидуален избор и няма правилен или грешен подход. Но човек трябва да има предвид, че ако се откаже от активна работа за година-две, после ще трябва да вложи известни усилия да убеди работодателя, че не е загубил работната си форма.

► **Имали курсове или обучения, в които си струва да се инвестира?**

- Разбира се. Важно е в какво точно да се вложи време и средства. Бих посъветвала всеки, който би искал да инвестира в курсове за повишаване на квалификацията или в преквалификация, да си представи, че кризата е минала и че той вече е обратно в активния корпоративен живот. Именно от тази гледна точка трябва да се помисли кое би било най-полезно. Защото това е инвестиция в бъдещето, а когато вземаш ре-

Визитка Коя е Мария Шишкова

► Мария Шишкова е управляващ съдружник за България и Македония на Aims International.

► Тя е завършила специализирана програма по Coaching към Corporate Coach University, Далас, САЩ, английска филология в Софийския университет Св. Климент Охридски и приложна икономика в университета Delaware в САЩ.

► Шишкова е сертифициран консултант по системите на Thomas International Management Systems and SHL.

► Тя е председател и член на борда на директорите на Българския форум на българските бизнес лидери (БФБЛ).

” Не е достатъчно просто да си завършил в чужбина, за да си намериш работа на топмениджърско място веднага след като се върнеш в България

шение за бъдещето трябва да си представиш, че вече си там. Освен това, преди да си даде парите и времето, човек трябва добре да проучи колко качествено и адекватно е обучението.

► **Сколкостадатърсене на работа през агенциите за подбор на персонал?**

- Това може да се види най-ясно чрез традиционните медии, които рекламират възможности за работа. Вече има доста по-малко обяви.

Ние установихме нещо любопитно - за 2009 г. броят на най-високите мениджърски назначения чрез AIMS се оказа по-голям, отколкото за 2008 г. А 2008 и 2007 г. бяха едни от най-добрите ни години. Това означава, че по време на криза много компании се

решават на управленски промени. Когато компанията расте, тя може да има добри резултати не заради добрите си мениджъри, а въпреки тях. Във време на криза се виждат недостатъците на управляващите в компанията. Вижда се и че е възможно да се намерят по-добри професионалисти, и то на достъпна цена. Много компании се преориентират да намерят истински способни мениджъри, защото знаят, че сега има по-добър избор, а и защото тези, които са първи в надпреварата с времето, ще спечелят най-много.

► **Заоливали конкуренцията между кадрите в страната, още повече че се очаква завръщане на българи, които досега са работили и учили в чужбина?**

- Около коледните празници се проведе форумът Карьера в България? Защо не? и тогава стана ясно, че за тези, които са напуснали страната, връщането обратно не е толкова лесно. Това важи още повече за хората, които са завършили висшето си образование в чужбина и са започнали кариерата си там. Факт е, че разликата в средата може да се окаже непреодолимо напрежение. Затова и смятам, че няма да има толкова много българи, които да се върнат в страната.

От друга страна, пазарът тук вече не е чак толкова „суров“. Не е достатъчно просто да си завършил в чужбина, за да си намериш работа на топмениджърско място веднага след като се върнеш в България. Сега дори и между самите хора, които са учили в чужбина,

конкуренцията се засили.

► **Мениджърите на чуждестранни компании казват, че като дойдат в България, трудно намират добре подготвени кадри...**

- Ако това изказване все още се чува, част от него е защото войната за таланти бушуваше с пълна сила и наистина беше започнало да става трудно да намериш качествени хора от гледна точка на качества, умения и нагласа. Ние имаме клиенти, които казваха, че могат да увеличат броя на служителите си и 4 пъти, ако могат да намерят толкова хора с езикови и базови професионални умения. В наше време обаче мнението, че няма добре подготвени кадри, е повече клише, отколкото реалност.

Дарина Черкезова

НБУ пуска изцяло нова магистратура за България

Международни комуникации се учи на английски език, а завършилите получават две дипломи и сертификат

В Нов български университет стартира за първи път у нас магистърска програма по Международни комуникации (Master in International Communication - MIC). Тя е съвместен проект между шест европейски университета - от България, Холандия, Великобритания, Италия, Унгария, Латвия.

Подкрепа

Магистърската програма по Международна комуникация в НБУ се реализира с финансовата подкрепа на ЕС, а университетите, предлагащи програмата, са обединени в консорциум, носещ името на утвърдения специалист по межкултурни комуникации проф. Хеерт Хофстеде. Магистърската програма е първата по рода си не само в България, но и в ЕС.

Същност

Магистратурата ще се води на английски език в шестте университета от консорциума. Освен теоретична подготовка студентите получават практически умения, насочени към управлението на самостоятелни информационни структури, свързани с медиите, маркетинга, бизнеса, политиката, неправителствените организации. Програмата е структурирана в три семестъра и завършва с разработване на магистърска теза. През втория семестър студентите имат възможност да се обучават в един от

5-те партньорски университета от консорциума Хеерт Хофстеде, а завършилите получават две дипломи - от НБУ, от университета, в който са били на обмен, и освен това сертификат от консорциума.

Цена

Годишната такса за България е 3000 EUR, като в нея е включена и таксата в чуждия университет, ако студентът пожелае да прекара един семестър в чужбина. В другите европейски университети таксата е 9800 EUR, но Европейският съюз поема голямата финансова тежест за България и таксите у нас са значително по-ниски, коментира за в. Пари Толя Стоицова, зам.-ректор на НБУ. За да кандидатствате, трябва да имате бакалавърска степен по обществени комуникации или свързана област, да сте млади професионалисти със съответен трудов опит и да владеете английски език на ниво IELTS 6.5.

Програмата и дипломите, които получат завършилите студенти, са признати в цял свят, коментира още Стоицова. Другите университети от консорциума са Бизнес училище Будапеща, Унгария; Ханзе Университет Грьонинген, Холандия; ИУЛМ, Милано, Италия; Лийдс Метрополитън Юниверсити, Великобритания; Вилнюс Университет, Вилнюс, Литва.

► **Боряна Николаева**

► Програмата и дипломите, които получат завършилите студенти, са признати в цял свят

Програми Какво предлагат университетите

► В момента тече кандидат-магистърската кампания в Софийския университет Св. Климент Охридски. За пролетния прием нови специалности няма да бъдат откривани, коментира за в. Пари от информационния отдел на университета. Нови магис-

търски програми ще има, но те ще станат ясни през май, а за тях ще може да се кандидатства през есента, допълниха от СУ.

► Нови магистърски програми може да има и в есенния прием на Университета за национално и световно стопанство, коментира за в. Пари Веселка Павлова, зам.-ректор на университета. Към момента магистратурите, които са най-търсени в УНСС, са Бизнес админи-

страция с профил Бизнес комуникации или Здравен мениджмънт, Управление на човешките ресурси, Международен бизнес. Каквито и нови програми да предлагаме, най-сериозен остава интересът към магистратурите по Счетоводство и контрол, Финанси, Финансов мениджмънт.

► УНСС има и съвместна магистърска програма по Европейски бизнес и финан-

си с университета Нотингам Трент от Великобритания. Нейната продължителност е две години, като един семестър от обучението преминава в Англия. Студентите имат възможност да стажуват в английска или българска компания. Дипломата, която получават след края на програмата, е от университета Нотингам Трент. Семестриалната такса е 1800 лв. на семестър.

Сертифицират HR специалистите по единна система

Процесът ще стартира през първата половина на 2010 г.

Нова, единна система на сертифициране на специалистите в областта на човешките ресурси, предстои да бъде приета в Бълга-

рия. С амбициозната задача се занимава Българската асоциация за управление и развитие на човешките ресурси. Сертификатите са от изключителна важност, защото те доказват не само знанията, но и уменията и практиката на специалистите. Както и досега, про-

фесионалните сертификати ще се издават от БАУРЧР, коментира за в. Пари Соня Славчева, ръководител на работната група по сертифициране към асоциацията. Те ще се издават от специално сформирана за целта комисия.

Периодът на подготовка за получаването на сертификата е различен според това какво знаят и могат кандидатите. Кандидатът може да се готви сам или с помощта на ментор. Процесът ще стартира през първата половина на 2010 г., коментира за в. Пари Силвия Шкойнарова, член на работната група. Сертификатите ще бъдат разделени на пет нива. Процесът стартира със самооценка, необходимо е да се представи информация за кандидата във вид на портфолио, има устен и писмен тест, както и събеседване. Об-

разованието и опитът до момента са основна част от портфолиото.

Отзиви

Начинът на поставяне на новите стандарти е много сходен с този на повечето европейски държави, коментира за в. Пари Марионела Божкова от AIMS Human Capital. В същото време предимство е и тяхното приспособяване към българските условия. Практиката показва, че външно внесено, директно приложено обучение в бизнес моделите на една компания не сработва добре в българска среда, ако не бъде адаптирано. Опитът с нашите клиенти показва, че при подбор на кадри, които работят в сферата на човешките ресурси, няма точни критерии, по които топменеджмънтът може да оце-

► Светла Стоева, председател на БАУРЧР

ни определен кандидат.

Ползи

На пазара има кандидати с образование на хартия, но с много малък опит или специалисти с много висок практически опит, които пък имат образование не в HR насока. Въвеждането на точни модели на сертифициране ще помогне да има единна измервателна система за определяне на

компетентността на HR гилдията, допълва Божкова. Според Йорданка Бориславова, HR директор на Белла България, единната система за сертифициране ще подобри значително работата на специалистите. Друго предимство е, че ще бъде много по-лесно да се преценят възможностите и компетенциите на кандидатите за работа в тази сфера.

Боряна Николаева

Равносметка Какво е направено до момента

► Българската асоциация за управление и развитие на човешките ресурси е създадена през 2000 г. Основна цел на БАУРЧР е да изработи единен стандарт, който ясно да измерва квалификацията на специалистите. От 2001 г. съвместно с Училището по мениджмънт започва рабо-

тата по проекта за стандартизирането. Пътят, който избира България по отношение на стандартите за тази професия, е този на английската асоциация CIPD - Акредитиран институт за развитие на персонала.

► През юли 2009 г. беше създадена работна група, която изработи процеса на сертифициране. В края на февруари предстои проектът да бъде приет от общото събрание на асоциацията.

Поредна нискобюджетна вълна: евтини хотели

Възниква въпросът колко са рентабилни евтините стоки и услуги

След бурното развитие на сектора на нискотарифните авиокомпани, които бяха чакани с голямо нетърпение от източноевропейците, сега в региона се очаква нова нискотарифна вълна от услуги, свързани с туризма и пътуванията. В региона има недостиг на икономични хотели и ще спечелят тези, които навлязат първи и предложат качествен продукт, прогнозира експерти в сектора.

Доминиране

Допреди 5-10 години в Европа доминираше една хотелска група с предложения за настаняване на туристи с ограничен бюджет (Accor), нямаше почти никакво финансиране за икономични хотели и много инвеститори отхвърляха идеята за създаване на хотел за евтини нощувки. Инвеститори и предприемачи се фокусираха върху луксозни или най-малкото скъпи хотели. Това важеше с особена сила в Източна Европа, където олигарсите откриха нова играчка, след като се отегчиха от яхти, вили и английски футболни отбори - луксозни хотели, като стана мода да притежават поне един хотел в стил палат, пише в анализ на консултантската компания в сектора PKF hotelexperts GmbH.

Значение

В резултат на световната икономическа криза обаче собствениците на хотели трофеи осъзнаха значението на паричните потоци, а луксозните хотели се превърнаха по-скоро в пасив, отколкото разумна инвестиция. Рязкото събуждане породило преоценяване на смисъла и опасността в хотелския бизнес. Същевременно нискобюджетните хотели и тези от средния сегмент де-

монстрираха забележителна гъвкавост в условията на криза. Всъщност някои от малкото съществуващи нискобюджетни вериги в Централна и Източна Европа (ЦИЕ) спечелиха от ограничените бюджети за служебни пътувания, както и с туристическа цел, пише в анализа, публикуван от EuropeRE.

Предвид голямото население в много от страните в Източна Европа, относително ниските доходи и донякъде недостатъчно развитата транспортна инфраструктура има ясна нужда от нискобюджетни хотели в тази част на света. Въпреки това в ЦИЕ, евентуално с изключение на Полша, все още има много малко съвременни достъпни хотели. Като причини за тази сравнителна липса на предлагане от компанията посочват:

- висока бариера за навлизане;
- непрозрачни местни структури на собственост и строителни регулации;
- липса на пътна инфраструктура;
- ограничен прием на икономични продукти сред заможните бизнес пътници.

В допълнение бързорастящите цени на земята направиха евтините хотели да изглеждат по-малко привлекателни в сравнение с по-зрелите и достъпни пазари. Освен кризата обаче вече са налице още две големи промени, които може да породят бързо увеличение на предлагането на икономични хотели - по-реалистични цени на земята и приемането на евтиния хотелски модел сред местните мениджъри.

Опити

Има обаче една съществена пречка пред развитието на нискотарифни хотели - само по себе си един такъв хотел няма много смисъл от икономическа гледна точка поради липса на мащаб.

Затова инвеститори и хотелски групи като цяло се опитват да се фокусират върху подробни стратегии за навлизане в цяла страна или регион. Така че не е изненадващо, че първоначално фокусът попадна върху Полша, последвана от Румъния, заради голямото население, известен брой големи градове и относително стабилен инвестиционен климат.

Един ключов въпрос относно нискобюджетните хотели в ЦИЕ, който възниква редовно, е дали те ще се различават по някакъв съществен начин от еквивалентите си в Западна Европа. Отговорът е недвусмислен - не. Тези хотели в Източна Европа като цяло са същите като в Западна. Единственото изключение може би касае въпроса с храната и напитките. Докато в Западна Европа хотелите с ниски цени може и да не предлагат ресторант или бар (или само малка зона за закуска), в Източна Европа хотелите от този тип би трябвало да предлагат поне някакъв ресторант в стил бистро, включително достатъчно голяма зона за закуски, защото често в близост до хотела няма алтернативни качествени варианти, посочват от компанията. Също така с оглед на по-добрата сигурност може да има ограден паркинг и 24-часова рецепция.

В допълнение от компанията са на мнение, че франчайзингът трябва да се избягва на определени пазари, защото изисква упражняването на висока степен на контрол от страна на хотелските групи. При всички случаи не трябва да се правят компромиси със стандартите за качество и сигурност, коментират консултантите.

В идните години от компанията очакват силен фокус върху преустройствата на един вид имоти в друг (например от офис площи в хотели). В много случаи

Евтините хотели в Европа привличат все повече клиенти

на потенциални преустройства може да се обмисли вариант за нискобюджетен хотел или в средния клас. Предвид очаквания недостиг на финансиране в региона нискобюджетните хотели и преустройствата може да бъдат атрактивни опции за местните инвеститори.

Смисъл

Истинската битка обаче няма да е относно въпроса има ли смисъл да се правят икономични хотели в ЦИЕ, а относно въпроса кои нискобюджетни продукти са

най-рентабилни? Тук от компанията дават ясно предимство на лайфстайл ориентирани икономични продукти. „Достъпен, но секси“ е ключът към висока възвръщаемост от инвестиции в бюджетни хотели. Това важи навсякъде в света, но с особена сила в ЦИЕ, където може да има и допълнителен бонус - предимството на първия. С други думи, първият нискобюджетен хотел на който и да било пазар вероятно ще пожъне допълнителна възвръщаемост, пише в анализа.

Потенциал

Като цяло е трудно да се развият бързобюджетни хотели в Централна и Източна Европа, но те имат потенциала да бъдат много рентабилни, завършва анализът. България също не остана встрани от тенденцията. Преди по-малко от месец в София вече отвори хотел от бюджетната верига easyHotel, част от easyGroup, собственост на британския предприемач Стелиос Хаджи-Йоану, който е най-известен със създаването на нискотарифната авиокомпания easyJet.

Цените на нощувките в Москва намаляха с 15% за година

В московския хотел Риц Карлтън предлагат отлично обслужване, но въпреки това най-голямото намаление на цените е при хотелите от висок клас

133 USD е средната цена на хотелската стая в руската столица

След силен спад на заетостта в московските хотели през миналата година цените на нощувките в тях са се понижали с над 15% спрямо 2008 г., сочат данните на направено проучване от компанията Blackwood, цитирано от РБК daily. От 2000 до 2008 г. приходите от хотелиерство в Москва постоянно растяха за разлика от миналата година. Според проучването повече е спаднала заетостта в руската столица на хотелите

от нисък и среден клас. Едновременно с това се отбелязва, че през миналата година посещенията на туристи в Москва от страната и чужбина са намалели само с 10%.

Заетост

Сравнително по-малкото намаление на заетостта на хотелите от високия ценови сегмент анализаторите обясняват със значителните отстъпки и специални предложения, към които са принудени да прибегнат 5-звездните хотели при борбата за клиенти в условията на икономическа криза. В резултат на общите пони-

жения на цените в хотелите средната цена на хотелска стая за нощувка в Москва през миналата година е 4000 рубли (133 USD), т.е. с 15% по-ниска от тази през 2008 г. Най-голямо намаление на цените е имало при хотелите от висок клас - средно с 26% до 6700 рубли (224 USD). В средния сегмент понижението е с 14.5% до 3100 рубли (104 USD), а в ниския - с 14% до 1800 рубли (60 USD) за стая.

Доходност

Намаляването на заетостта и на цените на стаите доведе до намаляване на общата средна доходност на стая в

руската столица, се отбелязва в проучването. Докато през 2008 г. средните приходи от стая в хотел от сегмента „4 и 5 звезди“ е била 6300 рубли (с ръст на годишна база над 2 пъти), през миналата година този показател е паднал с 40% на годишна база до 4100 рубли (137 USD).

14.5

► процента са поевтинели нощувките в средния сегмент хотели

11 февруари

Земеделци срещу новите наредби по селската програма

15 февруари

Директните продажби - спасение за средния фермер

Критерии

- Собствен бизнес или мениджърска позиция
- Участие в иновативни проекти или добри позиции на пазара
- Изрядни платци към държавата
- Социална отговорност
- Предимство - управление на проекти и бизнес на външни пазари
- Възраст до 35 години

Конкурсът продължава. Очакваме предложения кой млад мениджър да бъде представен във в. Пари на e-mail: szheleva@pari.bg

NEXT GENERATION 2

Редактор:
Светлана Желева
szheleva@pari.bg
tel. 4395-871

Реклама:
Деница Зарева
dzareva@pari.bg
tel. 4395-856

Вечно търсещата личност

Правото и личностните качества са продуктът, който продаваме, казва частният съдебен изпълнител Величко Апостолов

Истинско предизвикателство за мен беше да избира професията на частен съдебен изпълнител. След шест години работа в община Пловдив като юриконсулт натрупах опит и познания за функционирането на общинската администрация и вземането на управленски решения. Достигнах ниво, което ме стимулира към нова професионална изява, казва Величко Апостолов, един от първите частни съдебни изпълнители в България. Сега работя в областта на частното съдебно изпълнение и това е моят бизнес, допълва той.

Тази професия доказва, че всичко в живота на човека е кръговрат, обяснява младият съдебен изпълнител. Мои клиенти са и длъжникът, и вискателят. По думите му след определен период от време длъжникът може да стане вискател.

Развитието

Професионалното му развитие е плод на добре преценявани стъпки и много труд. Когато го слуша, човек разбира, че реално нещата са точно така. Докато бях ученик, се подготвях за следването си в университет, а след като ме приеха, започнах да работя за професионалното си развитие и бъдещата кариера. Въпреки че вече имам собствен бизнес, основан на правото, отново изпитвам потребност да развия и нещо друго, споделя Величко Апостолов. Това е личното му ноу-хау - на вечно търсещата личност, което при него работи с успех.

Веднага след завършването на университета започна работа като юрист в община Пловдив, разказва

Величко. Този период от кариерата ми е много важен за мен. Придобих компетенции в няколко сфери на правото. Опитът ми показва колко много трябва да се направи още, за да съизмерваме живота си с този в другите европейски страни. Но в един момент осъзнах, че вече изпитвам желание да започна нещо ново, споделя Величко Апостолов. Поради увлечението ми към архитектурата и дизайна се насочих към бизнес решения, свързани с инвестиции в строителството. И тогава се появи нова възможност - частното съдебно изпълнение вече беше законово регламентирано, допълва Апостолов. Решил да участва в обявения конкурс, подготвил се, явил се и сега е един успешен съдебен изпълнител.

По думите му като частен съдебен изпълнител се чувства също толкова полезен, както и като юрист в общината. Работи по различни казуси, докосва се до различни човешки съдби, решава проблеми и въпроси съобразно закона и в интерес на клиентите си.

Трудностите

Основният проблем, с който се сблъсквам, е непознатостта на материята, уреждаща съдебното изпълнение в процеса на реализиране на вземането, разкрива Величко Апостолов. Най-големият проблем е свързан с неразбирането на ситуацията както от вискателя, така и от длъжника. Липсата на доверие и на респект в институциите рефлектира и върху съдебното изпълнение, посочва той.

Най-голямото предизвикателство е да удовлетвориши

правото, което има вискателят, споделя Апостолов. По думите му обаче често възниква конфликт между кредитор и длъжник.

Правото и личностните качества са продуктът, който продават частните съдебни изпълнители, разказва още Апостолов.

Решението

Тайната на успешната му работа е комуникацията и компетентността. Това са условията за професионално свършената работа на частния съдебен изпълнител. Нито на него, нито на екипа му им омръзва да разясняват на страните защо се е стигнало до принудително събиране на вземането и как най-благоприятно може да се разреши проблемът.

За да изглежда отношението между двете страни, много често ми се налага да влизам в ролята на медиатор, обяснява Апостолов. Подходът ми никога не е краен, назидателен или саморазправящ се с клиентите, споделя той.

Работата

През кантората на Величко Апостолов в Пловдив преминават по около 1000 дела годишно. 50% от тях са на експлоатационни дружества. Причината за това е, че те са забавени във времето, обяснява Апостолов. В практиката си той се е насочил към корпоративните вземания. В кантората му работи екип от седем експерти. Признава, че всеки от тях се справя много добре и знае всеки закон, необходим в работата им. А някои от текстовете познават по-добре от мен, шеговито казва Апостолов.

Страстта

Голямата ми любов си остават архитектурата, строителството, вътрешният интериор, дизайнът, модата и изкуството, споделя Величко Апостолов. Ако трябва да започна отначало, бих избрал някое от тях. За мен е ценно да създадеш нещо, което носи духа на съвременното, обяснява той. Има желание архитектурата и средата в градовете да бъдат удобни и приятни за всеки от нас. Иска и

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Визитка**Кой е Величко Апостолов**

- ▶ Величко Апостолов е магистър по право в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.
- ▶ От 2000 до 2006 г. е юриконсулт на община Пловдив. Консултира и правно осигурява стопанската дейност

на общината. Ръководи комисии по обществени поръчки.

▶ От октомври 2006 г. е частен съдебен изпълнител с кантора в Пловдив. Член е на Камарата на частните съдебни изпълнители.

▶ За своите 35 години има изключително успешна професионална кариера, както и прекрасно семейство.

неговият град Пловдив да съхрани във времето своята уникалност, но и да разкрие потенциала си на модерен европейски град.

Величко Апостолов се интересува от случващото се в нашата страна, Европа и света. Чувства се подготвен да участва във вземането на решения, които може да направят живота на хората по-добър и спокоен. А го-

лямата му мечта е да имаме една по-чиста природа, да живеем сред повече зеленина. Бих искал в днешния глобален свят хората и най-вече българите да могат да развиват възможностите си, да са удовлетворени от живота си, да следват мечтите си и да успяват, споделя частният съдебен изпълнител.

Пътуването е друго хоби

на Апостолов. От посещенията си в чужбина взима примери, които иска да приложи един ден у нас. Поддържа живо любопитството си към света, като общува с различни хора. Няма нация, с която да не можеш да се разбереш, обяснява той. Може да не знаеш техния език и пак да общуваш прекрасно.

Радослава Димитрова

Стратегия

” Мисля, че Бил Клинтън въведе политиката „Не питай, не казвай“ за хомосексуалистите в армията. Не я бъркайте обаче с другата му политика - „Не питай, не казвай на Хилари“

► Дейвид Летърман, комик и телевизионен водещ

Експедиция Стогодишно уиски извадено от южните ледове

Пет каси уиски и бренди, принадлежали на полярния изследовател сър Ърнест Шекълтън, бяха открити след повече от 100 години под ледовете на Антарктика. Напитките на шотландската фирма

Whyte and Mackay бяха изкопани изпод колибата на Шекълтън от New Zealand Antarctic Heritage Trust. Тръстът възстановява сградите на Кейп Ройдс, както и използваната по-късно от Робърт Скот колиба на Кейп Еванс. За учудване на спасителите изпод леда излезли цели три каси уиски и две бренди вместо очакваните само две каси.

Между водата и небето

Основателят на Homeserve Ричард Харпин обича да споделя опита си с ученици

Ричард Харпин ясно си спомня кога за пръв път е поискал да има хеликоптер. Когато бях на 4 години и живеехме в Хадърсфийлд, често виждахме един хеликоптер да се приземява в двора на къщата нагоре по пътя, разказва основателят и главен изпълнителен директор на Homeserve - компания за 1.1 млрд. GBP, която предлага поправки по домовете и застраховки срещу аварии. По-късно разбрах, че това е Лорд Хансън - един от моите бизнес герои, който идваше всяка неделя да обядва с родителите си, споделя Харпин.

Вече малко над 40-годишна възраст Харпин е опитен пилот и има собствен хеликоптер. Това му позволява бързо да изминава 225-те км разстояние между офиса на компанията в Уолсол и дома си в малко селце до Харогейт, където живее със съпругата и трите си деца. Хеликоптерът прави живота по-лесен, признава Харпин.

Предприемач

Предприемач до мозъка на костите, той започва кариерата си още като ученик, когато събирал кестени от дървото до дома си и ги продавал в училище. След това направил лавка за сладкиши, а на 15-годишна възраст започнал бизнес за 100 GBP, като продавал рибарски принадлежности по пощата. Тази дейност прераснала в производство на обици от пера, които младият бизнес-

мен продавал във фризьорските салони. Последвали и други начинания, включително отдаване на имоти под наем и продажба на коледни елхички от Норвегия, както и ученическо списание.

Още преди да навърши 20 години, знаех, че искам да се занимавам с бизнес, въпросът беше само какъв точно бизнес, казва Харпин в една от многобройните си лекции пред ученици. След като завършва икономика в Йоркския университет, започва да работи в маркетинговия отдел на Procter&Gamble. Четири години по-късно отива в Deloitte, а година след това се присъединява към водоснабдителната компания South Staffs. Там смятаха, че могат да предлагат и водопроводни услуги на клиентите си, спомня си той.

Възможности

Това му дало идеята за Homeserve, която впоследствие се разраства дотолкова, че в момента продава 7 млн. полици годишно във Великобритания и има 3.17 млн. клиенти. В периода от 2002 до 2009 г. печалбата на компанията преди облагане с данъци нараства от 14 млн. до 96 млн. GBP. Когато през 2007 г. Харпин забелязал стагнация на пазара и спад в броя на клиентите, той решил да посети курс в Станфорд, щата Калифорния, където един от лекторите бил Анди Гроув от Intel. Той ни каза, че трябва изцяло да

преизгледаме дейността на компаниите си. Аз го направих и открих възможности за развитие, разказва Харпин. Една от тях беше да предложим на новите клиенти, които се обаждат при повреда, 12-месечна застраховка. Друга мярка беше да наблегнем на това, че освен водопроводни повреди полиците на компанията покриват и други проблеми като поправка на мазилка, боядисване и електрически повреди. И най-главното - решението на компанията да се разрасне и да започне дейност и в други страни като Франция, Испания и САЩ.

Вдъхновение

Да обикаля страната и да говори пред ученици едва ли е представата за развлечение на среднестатистическия директор на компания. Въпреки това Харпин се опитва да го прави поне веднъж месечно. На мен ми провървя в бизнеса и мисля, че е редно да споделя успеха си, казва той. Две са нещата, които му носят голямо удоволствие - да открива нови пазари за Homeserve и да се среща с ученици. Сега, когато вече е изкарал пари, Харпин се опитва да насърчи още хора да станат предприемачи. Според него тази работа не трябва да се оставя на правителството и бизнес лидерите трябва да бъдат по-активни. Дори само двама-трима от учениците да се вдъхновят от това, което съм им казал, и да

направят свой собствен бизнес, това би било фантастично, казва Харпин. Надявам се, че бих могъл да повлияя на някои от тях така, както на мен ми повлия Лорд Хансън преди толкова много години.

The Times

Обектив Продават се забравени снимки на Монро

Снимки на Мерилин Монро, направени в нийоркски апартамент девет месеца преди смъртта ѝ, излязоха на бял свят, след като са стояли забравени в частен архив повече от 45 години. Фотографът Лен

Стекълър направил черно-белите снимки, когато през 1961 г. Монро неочаквано дошла на гости на приятеля му - носителя на награда Пулицър Карл Сандбърг. Поредицата включва четири единични снимки и два триптиха, които са обявени за продажба. Сандбърг предлага и по 250 копия на всеки от портретите. Цените на фотосите са между 1999 USD и 3999 USD.

Колекция Картини на Майкъл Крайтън на търг през май

Творби от колекцията на покойния американски писател Майкъл Крайтън ще бъдат предложени на аукцион на Christie's в Ню Йорк през май. Колекцията включва работи на Пабло Пикасо, Джаспър

Джоунс, Робърт Раушенберг и Рой Лихтенщайн, като по една картина от всеки художник ще бъде изложена в галерията на Christie's в Лондон до 12 февруари. Макар че аукционната къща не съобщава оценката на произведенията, които ще бъдат предложени на търг, четирите картини в Лондон се очаква да бъдат продадени за около 20 млн. GBP.